

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๔๑

วันพุธที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๘

ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. ศาสตราจารย์บวรศักดิ์ อุวรรณโณ	ประธานกรรมการ
๒. ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์กระแชะ ชนวงษ์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายมานิจ สุขสมจิตร	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. ศาสตราจารย์สุจิต บุญบงการ	รองประธานกรรมการ คนที่สาม
๕. รองศาสตราจารย์นริวรรณ จินตกานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สี่
๖. นายปรีชา วัชรภักย์	รองประธานกรรมการ คนที่ห้า
๗. นายแพทย์ชูชัย ศุภวงศ์	รองประธานกรรมการ คนที่หก
๘. ศาสตราจารย์พิเศษประสพสุข บุญเดช	ประธานที่ปรึกษากรรมการ
๙. นายจรรุญ อินทजार	รองประธานที่ปรึกษากรรมการ
๑๐. พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช	ที่ปรึกษากรรมการและโฆษกกรรมการ
๑๑. นายคำนูน สิริธิดา	โฆษกกรรมการ
๑๒. พลโท นาวิณ คำรักษา	โฆษกกรรมการ
๑๓. นายปกรณ์ ปรียากร	โฆษกกรรมการ
๑๔. รองศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย	โฆษกกรรมการ
๑๕. นางสาวสุภัทรา นาคะผิว	โฆษกกรรมการ
๑๖. นายกฤต ไกรจิตติ	กรรมการ
๑๗. ศาสตราจารย์จรัส สุวรรณมาลา	กรรมการ
๑๘. นายจุมพล สุขมัน	กรรมการ
๑๙. นายเจษฎ์ โทณวณิก	กรรมการ
๒๐. นายเชิดชัย วงศ์เสรี	กรรมการ
๒๑. นางถวิลวดี บุรีกุล	กรรมการ
๒๒. นางทิวา ณ นคร	กรรมการ
๒๓. พลโท นคร สุขประเสริฐ	กรรมการ
๒๔. ศาสตราจารย์นครินทร์ เมฆไตรรัตน์	กรรมการ

๒๕. นายบัณฑิต เศรษฐศิริโรตม์	กรรมการ
๒๖. นายประชา เตรีตัน	กรรมการ
๒๗. นายไพบุลย์ นิติตะวัน	กรรมการ
๒๘. นายมีชัย วีระไวทยะ	กรรมการ
๒๙. พลเอก ยอดยุทธ บุญญาธิการ	กรรมการ
๓๐. นายวิชัย ทิตตภักดิ์	กรรมการ
๓๑. ศาสตราจารย์พิเศษเอนก เหล่าธรรมทัศน์	กรรมการ
๓๒. นางกาญจนารัตน์ ลีวีโรจน์	เลขานุการกรรมการ

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

๑. ศาสตราจารย์บรรเจิด สิงคะเนติ	(ลาการประชุม)
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วุฒิศักดิ์ ลามเจริญทรัพย์	(ลาการประชุม)
๓. นางสาวสมสุข บุญยะปัญญา	(ลาการประชุม)
๔. นายดิศทัต โทตระกิตย์	(ลาการประชุม)

ผู้ช่วยเลขานุการกรรมการ คือ

ว่าที่เรือดรี ยุทธนา สำเภาเงิน

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการการปกครอง
สำนักกรรมการ ๒ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

๑. นายประสาร มฤคพิทักษ์	สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ
๒. นายประสิทธิ์ ปทุมรักษ์	สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ
๓. นายโกวิท ศรีไพโรจน์	สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ

คณะอนุกรรมการบันทึกเจตนารมณ์รัฐธรรมนูญและการจัดทำจดหมายเหตุการยกร่าง

รัฐธรรมนูญ

รองศาสตราจารย์มานิตย์ จุมปา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นางพงษ์สวาท กายอรุณสุทธิ์	ผู้อำนวยการสำนักกฎหมายปกครอง
๒. นายอรรถสิทธิ์ กันมล	ผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมายบริหารราชการแผ่นดิน
๓. นายอรรถกร สุขพัฒน์พันธ์	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ

๑. นางสาวดุชฎี ชัยเพชร	นักจดหมายเหตุปฏิบัติการ
๒. นางสาวบุษบงกช เชื้อเมืองพาน	นักจดหมายเหตุ
๓. นางสาวพนิดา ชัยเพชร	นักจดหมายเหตุ
๔. นางสาวจิตติภัทร พุทโธสง	เจ้าพนักงานจดหมายเหตุปฏิบัติงาน

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สำนักกฎหมาย

๑. นางสาวธนะปะนีย์ จุฬารมย์	นิติกรชำนาญการ
๒. นางสาวนารี กิตติสมบูรณ์สุข	นิติกรชำนาญการ

สำนักวิชาการ

นายธรรมากร จุลินทร	วิทยากรชำนาญการพิเศษ

ผู้ติดตามกรมการธิการ

๑. นายศิริรัช ศิริชุมแสง	ผู้ติดตาม ศาสตราจารย์บวรศักดิ์ อูวรรณโณ
๒. นายธนบดี ภาคพิชัย	ผู้ติดตาม ศาสตราจารย์บวรศักดิ์ อูวรรณโณ
๓. นายยุทธนากรณ์ ผมหอม	ผู้ติดตาม ศาสตราจารย์พิเศษประสพสุข บุญเดช
๔. นางสาวธันยนันท์ จันทร์ทรงพล	ผู้ติดตาม รองศาสตราจารย์นริวรรณ จินตกานนท์
๕. นายวราห์ เห่งพุ่ม	ผู้ติดตาม นายดิศทัต โทตระกิตย์
๖. นางสาวชัชชรีย์ จิตติพงศ์	ผู้ติดตาม นางสาวสุภัทรา นาคะผิว
๗. นายธนกร วังฐาน	ผู้ติดตาม นางสาวสุภัทรา นาคะผิว
๘. นายจรรย์ ยูพจันทร์	ผู้ติดตาม นายมีชัย วีระไวทยะ

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๒๓ นาฬิกา

เมื่อกรรมาธิการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานในที่ประชุมได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

ที่ประชุมมีมติรับรองบันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๙ วันจันทร์ที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๘ โดยไม่มีการแก้ไข และเลื่อนการรับรองบันทึกการประชุมครั้งที่ ๔๐ วันอังคารที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๘ ออกไปก่อน

ระเบียบวาระที่ ๓ พิจารณาร่างบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญเป็นรายมาตรา (ต่อจากการประชุมครั้งที่แล้ว)

นายมานิจ สุขสมจิตร รองประธานคณะกรรมการฯ คนที่สอง ปฏิบัติหน้าที่ประธานคณะกรรมการฯ กล่าวว่า ด้วยพลโท นคร สุขประเสริฐ กรรมการฯ ขอรื้อที่ประชุมคณะกรรมการฯ ในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา (๓/๒/๕-๓) ๑ วรรคหนึ่ง ประเด็นวาระการดำรงตำแหน่งของประธานและกรรมการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

พลโท นคร สุขประเสริฐ กรรมการฯ แสดงความเห็นฯ ว่า ตามที่คณะกรรมการฯ ได้มีการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา (๓/๒/๕-๓) ๑ ในประเด็นวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่มีกำหนดวาระ ๙ ปีนั้น เฉพาะผู้ที่เป็ประธานกรรมการจะมีการกำหนดวาระในการดำรงตำแหน่งที่แตกต่างจากกรรมการอื่นอีก ๘ คน หรือไม่ และวาระการดำรงตำแหน่งของผู้ที่เป็นประธานกรรมการ ซึ่งมีการกำหนดวาระ ๙ ปีนั้น จะมีความเหมาะสมเพียงใด เนื่องจาก ทั้ง ๒ ประเด็นดังกล่าวคณะกรรมการฯ ยังมิได้มีการพิจารณา

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการฯ ชี้แจงว่า สืบเนื่องจากการประชุมคณะกรรมการฯ ครั้งที่แล้ว ซึ่งที่ประชุมได้มีการพิจารณาส่วนที่ ๕ องค์การตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ตอนที่ ๑ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ตอนที่ ๒ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และตอนที่ ๓ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยในตอนที ๓ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาตินั้น ได้มีการเสนอให้พิจารณาในประเด็นวาระของผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการให้แตกต่างไปจาก ๒ องค์การแรก ขณะพิจารณามีได้มีการอภิปรายในประเด็นเกี่ยวกับวาระของผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการว่าต้องมีการสลับวาระในการดำรงตำแหน่งคราวละกี่ปี ให้เหมือนกับศาลรัฐธรรมนูญหรือไม่ ดังนั้นจึงเห็นว่าประเด็นดังกล่าวมีความสำคัญที่ควรมีการอภิปรายแสดงความเห็นเพื่อความรอบคอบในการพิจารณาต่อไป

- กรรมการฯ แสดงความคิดเห็นว่า มาตรา (๓/๒/๕-๓) ๑ นั้น ไม่ได้มีการแยกวาระการดำรงตำแหน่งของผู้เป็นประธานกรรมการและกรรมการอื่นว่ามีวาระกี่ปี จึงตีความได้ว่าผู้เป็นประธานและกรรมการอื่นมีวาระที่เท่ากันคือ ๙ ปี และอาจเป็นปัญหาในทางปฏิบัติของผู้ที่เป็นประธานว่าจะต้องดำรงตำแหน่งจนครบ ๙ ปี ตามวาระหรือไม่ ดังนั้น เรื่องวาระการดำรงตำแหน่งของผู้ที่เป็นประธานกรรมการจึงควรมีการพิจารณาให้รอบคอบอีกครั้งหนึ่ง

นายมานิจ สุขสมจิตร รองประธานคณะกรรมการฯ คนที่สอง ปฏิบัติหน้าที่ประธานกรรมการฯ ในที่ประชุมขอรื้อที่ประชุมว่า มาตรา (๓/๒/๕-๓) ๑ นั้น ควรมีการกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของผู้ที่เป็นประธานกรรมการหรือไม่

มาตรา (๓/๒/๕-๔) ๑**รอกการพิจารณา**

“มาตรา (๓/๒/๕-๔) ๑ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประกอบด้วย กรรมการจำนวนเจ็ดคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ มีความรู้หรือประสบการณ์ด้านการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน

ให้นำความในมาตรา มาตรา (๓/๒/๕-๑) ๓ และมาตรา (๓/๒/๕-๑) ๔ มาใช้บังคับกับกรรมการสรรหา และการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติด้วย โดยอนุโลม

ให้ผู้ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาตามวรรคหนึ่ง ประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาพทราบ

ให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ให้มีสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นหน่วยธุรการของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และมีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น โดยมีเลขาธิการเป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ประเด็นความเห็นหรือข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูปแห่งชาติ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ พรรคการเมือง กลุ่มการเมือง ผู้ที่กรรมาธิการเชิญมาให้ความเห็น และประชาชนที่ควรบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ เสนอให้ฝ่ายบริหารหรืออื่น ๆ

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ	เล่มที่ ๓	หน้าที่ ๒๘	ลำดับที่ ๔๒
	เล่มที่ ๓	หน้าที่ ๔๑	ลำดับที่ -
ประชาชน	เล่มที่ ๓	หน้าที่ ๘๓	ลำดับที่ ๕
	เล่มที่ ๓	หน้าที่ ๘๕	ลำดับที่ ๘๑๓
พรรคการเมือง	(ไม่มี)		
สภาปฏิรูปแห่งชาติ	(ไม่มี)		

ฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมาธิการชี้แจงว่า ในมาตรา (๓/๒/๕-๔) ๑ วรรคสอง นั้น คำว่า “มาตรา (๓/๒/๕-๑) ๓” หมายถึง องค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหา ตามที่มีการบัญญัติไว้ในเรื่องของคณะกรรมการเลือกตั้ง โดยมีการกำหนดสัดส่วนของผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นคณะกรรมการสรรหาซึ่งคณะกรรมาธิการได้พิจารณาและมีมติไปแล้ว

ส่วนคำว่า “มาตรา (๓/๒/๕-๑) ๔” หมายถึง กระบวนการในการสรรหาที่จะต้องทำให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน หากไม่เสร็จจะมีวิธีการดำเนินการอย่างไร โดยจะเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมาธิการได้มีการพิจารณาและมีมติไปแล้ว

ในการนี้ ขอให้ที่ประชุมคณะกรรมาธิการพิจารณาถึงความเหมาะสมในการนำบทบัญญัติทั้ง ๒ มาตราดังกล่าวในเรื่ององค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหาและกระบวนการในการสรรหากรรมการที่บัญญัติไว้ใน

ส่วนของคณะกรรมการการเลือกตั้งมาบังคับใช้ในการสรรหาคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยอนุโลม

กรรมาธิการยื่นขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

นางสาวสุภัทรา นาคะผิว โฆษกกรรมาธิการ ขอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา (๓/๒/๕-๔) ๑ วรรคหนึ่ง ดังนี้

“คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประกอบด้วย กรรมการจำนวนเจ็ดคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งมีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นที่ประจักษ์ และมีความรู้หรือประสบการณ์ด้านการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นที่ประจักษ์ โดยคำนึงถึงสัดส่วนเรื่องเพศที่เหมาะสม”

เหตุผล

๑. เพื่อให้การคัดเลือก สรรหา คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้บุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม มีความรู้ ความสามารถ เป็นที่ประจักษ์แก่สาธารณชนซึ่งจะทำให้ได้รับการยอมรับในการทำหน้าที่

๒. การกำหนดสัดส่วนเรื่องเพศที่เหมาะสม จะเป็นสิ่งที่ชัดเจนและสอดคล้องกับหลักสากล

ขอแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา (๓/๒/๕-๔) ๑ วรรคสอง ดังนี้

“ให้หมวดหนึ่งในมาตรา (๓/๒/๕-๑) ๓ และมาตรา (๓/๒/๕-๑) ๕ ขว้างบังคับที่ขบวนการสรรหาและสรรหาสรรหาให้ใช้องค์ประกอบตามมาตรา ๘ พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติด้วยโดยอนุโลม พ.ศ. ๒๕๔๒”

เหตุผล

๑. เพื่อให้กระบวนการสรรหามีความรอบด้าน ได้รับการยอมรับ

๒. การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีผลกระทบต่อประชาชนอย่างกว้างขวางทุกภาคส่วน จำเป็นต้องให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในกระบวนการสรรหา

นางถวิลวดี บุรีกุล กรรมาธิการ ขอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา (๓/๒/๕-๔) ๑ วรรคหนึ่ง ดังนี้

“คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประกอบด้วย กรรมการจำนวนเจ็ดคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งมีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นที่ประจักษ์ มีความรู้หรือประสบการณ์ด้านการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนและมีสัดส่วนหญิงชายใกล้เคียงกัน”

เหตุผล

เพื่อเป็นหลักสากลในเรื่องความเสมอภาคและสิทธิมนุษยชนที่เท่าเทียม

ประเด็นการพิจารณาของกรรมาธิการ

นางสาวสุภัทรา นาคะผิว โฆษกกรรมาธิการ ผู้ขอแก้ไขแสดงความเห็นว่า เดิมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ กำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีจำนวน ๑๑ คน และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ กำหนดให้มีจำนวน ๗ คน และร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็ได้มีการกำหนดให้มีจำนวน ๗ คน เช่นกัน ดังนั้น เรื่องการกำหนดจำนวนกรรมการในส่วนนี้ ฝ่ายเลขานุการมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาอย่างไร และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช

๒๕๕๐ ได้มีการบัญญัติเรื่องคุณสมบัติของผู้ที่เป็นกรรมการว่า ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้หรือประสบการณ์ด้านการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นที่ประจักษ์ แต่ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่มีการบัญญัติในเรื่องนี้เอาไว้เลยนั้นจะมีความหมายที่แตกต่างไปจากเดิมอย่างไร

นางถวิลวดี บุรีกุล กรรมการ ผู้ขอแก้ไขแสดงความเห็นว่า เดิมมีการกำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีจำนวน ๑๑ คน และได้มีการปรับลดลงเหลือจำนวน ๗ คน นั้น เนื่องจากมีจำนวนผู้ที่เป็นกรรมการที่มากกว่ากรรมการในองค์กรอิสระอื่น ประกอบกับเมื่อเทียบปริมาณงานหรือภารกิจแล้วยังมีความซ้ำซ้อนในการดำเนินงานกับองค์กรอิสระอื่นอีก จึงทำให้การดำเนินงานไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ดังนั้น เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพในการทำงาน จึงมีการปรับลดจำนวนกรรมการลง

มีกรรมการแสดงความเห็น ดังนี้

- บทบาทและภารกิจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาตินั้นมีความแตกต่างจากบทบาทและภารกิจขององค์กรอิสระอื่น จึงไม่ควรมีการกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหาให้เหมือนกับองค์กรอิสระอื่น แต่ควรมีการกำหนดคุณสมบัติของคณะกรรมการสรรหาให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับภารกิจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

- เมื่อพิจารณาด้านบทบาทและภารกิจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยเปรียบเทียบกับจำนวนกรรมการที่กำหนดให้มีจำนวน ๗ คน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ นั้น มีความเหมาะสมแล้ว เนื่องจากการดำเนินงานที่ผ่านมายังไม่ประสบปัญหาในทางปฏิบัติ ในส่วนคุณสมบัติของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามที่อยู่เลขานุการเสนอมาก็มีความเหมาะสมแล้ว

นางถวิลวดี บุรีกุล กรรมการ ผู้ขอแก้ไขแสดงความเห็นว่า ตามที่ประชาชนได้มีการเสนอประเด็นความเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับการกำหนดสัดส่วนของหญิงชายที่เท่าเทียมกันในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาตินั้น เห็นว่า ควรมีการบัญญัติเรื่องนี้ไว้ในมาตรานี้ด้วย เพราะคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนจะมีบทบาทในการดูแลเรื่องสิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคของบุคคล ความเสมอภาคระหว่างเพศด้วย

กรรมการแสดงความเห็น ดังนี้

- เมื่อมีการกำหนดสัดส่วนของหญิงชายที่เท่าเทียมกันไว้ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแล้ว อาจต้องมีการแก้ไขสัดส่วนของหญิงชายของคณะกรรมการในองค์กรอิสระอื่นด้วย เพื่อให้มีความสอดคล้องกัน ดังนั้น เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติจึงควรบัญญัติในเรื่องนี้ไว้ในบททั่วไปเพื่อให้มีความหมายที่ครอบคลุมถึงคณะกรรมการในองค์กรอิสระอื่นด้วย

- ผู้ที่ทำหน้าที่ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาตินี้ จะต้องเป็นที่ประจักษ์ในการทำงานด้านการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ไม่ว่าผลงานที่ปรากฏออกสู่สาธารณะจะมีความชัดเจนเพียงใด เนื่องจากนานาชาติต่างก็ให้ความสำคัญกับเรื่องการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และเมื่อประเทศไทยเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมโลกจึงต้องให้ความสำคัญในเรื่องนี้เช่นกัน

- ไม่เห็นด้วยกับการที่จะบัญญัติสัดส่วนของหญิงชายที่เท่าเทียมกันไว้ในมาตรานี้ เนื่องจากในหมวดสิทธิเสรีภาพของบุคคลได้มีการบัญญัติไว้อย่างชัดเจนแล้วว่า ชายและหญิงมีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกัน ต้องไม่มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะความแตกต่าง ด้านเชื้อชาติ ภาษา เพศ เพศสภาพ อายุ สภาพร่างกาย ดังนั้น จึงไม่จำเป็นต้องบัญญัติเพื่อให้เกิดความซ้ำซ้อนในเรื่องนี้อีก เพราะถ้าบัญญัติในมาตรานี้ก็จะทำให้มีการตีความได้ว่า มาตรานี้ไม่ได้มีการรับรองความเสมอภาคทางด้านเพศ การที่ไม่บัญญัติเป็นการเฉพาะไว้ก็มีความหมายเป็นนัยว่า ให้ความรับรองเรื่องความเท่าเทียมกันระหว่างเพศ และผู้ที่ทำหน้าที่เป็นกรรมการสิทธิมนุษยชน ย่อมมีจริยธรรมและมีความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลสิทธิของตนเองและเพศตรงข้ามอยู่แล้ว

- ผู้ที่จะเป็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จะต้องมีความหลากหลาย เนื่องจากเป็นงานที่แตกต่างจากกรรมการในองค์กรอิสระอื่น ดังนั้น จึงควรมีการกำหนดให้มีสัดส่วนของหญิงชายที่เท่าเทียมกันไว้ให้มีความชัดเจน เพราะในการทำงานในบางเรื่องอาจมีการใช้ดุลพินิจในการพิจารณาที่นอกเหนือไปจากกรอบที่กฎหมายให้ความคุ้มครองไว้ และบางครั้งการเลือกปฏิบัติที่เป็นคุณก็เป็นเรื่องที่สามารถทำได้

- ประเด็นการกำหนดสัดส่วนของหญิงชายที่เท่าเทียมกันในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นั้นเห็นว่า พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๘ ได้บัญญัติเรื่องการสรรหาและการเลือกกรรมการว่า ให้มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของทั้งหญิงและชายเอาไว้ด้วย ดังนั้น การกำหนดสัดส่วนของหญิงชาย นั้นสามารถนำไปบัญญัติไว้ในกฎหมายลูกได้อยู่แล้ว จึงไม่ควรบัญญัติไว้ในมาตรานี้

- ประเด็นการบัญญัติเรื่องคุณสมบัติที่เป็นที่ประจักษ์ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อให้มีความหมายที่ครอบคลุมนั้น ขอเสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา (๓/๒/๕-๔) ๑ ดังนี้ “คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประกอบด้วยกรรมการจำนวนเจ็ดคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งมีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นที่ประจักษ์ มีความรู้หรือประสบการณ์ด้านการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน เป็นที่ประจักษ์”

- ประเด็นเรื่องการกำหนดสัดส่วนของหญิงชาย ในมาตรานี้ นั้น เห็นว่าแม้ในส่วนที่ ๒ สิทธิและเสรีภาพของบุคคล ตอนที่ ๒ สิทธิมนุษยชน มาตรา (๑/๒/๒) ๗ จะได้มีการบัญญัติเรื่องความเท่าเทียมกันไว้อย่างชัดเจนแล้ว แต่ว่ามาตรารัฐกำหนดขึ้น เพื่อขจัดอุปสรรคหรือเพื่อส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม อีกทั้งงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิงและเด็กค่อนข้างมาก ดังนั้น การที่จะกำหนดให้มีสัดส่วนของผู้หญิงในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงเป็นเรื่องที่เหมาะสมเพราะผู้หญิงจะมีความละเอียดอ่อนและมีความเข้าใจผู้หญิงด้วยกันหรือเด็กมากกว่าผู้ชาย

- การบัญญัติมาตรานี้ตามร่างเดิมนั้นมีความเหมาะสมแล้ว แต่การดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นงานที่ต้องลงพื้นที่เพื่อแลบุคคลในด้านต่าง ๆ มากมาย ไม่จำกัดเพียงแต่ผู้หญิงและเด็ก แต่ต้องดูแลทั้งคนไร้สัญชาติ ผู้ใช้แรงงาน คนต่างด้าว ผู้ที่จะมาทำหน้าที่ในส่วนนี้จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้

ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้ด้วย ดังนั้น จึงไม่ควรกำหนดจำนวนสัดส่วนของหญิงชาย เอาไว้ ซึ่งหากว่ามีผู้ที่มีความสามารถในการทำงานเพศใดเพศหนึ่งมีสัดส่วนที่มากกว่าอีกเพศหนึ่งก็สามารถเข้าเป็น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ และการกำหนดสัดส่วนของหญิงชายเอาไว้จะมีปัญหาในการ ตีความว่า ต้องมีการกำหนดสัดส่วนของชนเผ่า ศาสนา ผู้ใช้แรงงานเข้ามาในมาตรานี้ก็จะทำให้เกิดปัญหา ในทางปฏิบัติ ดังนั้น จึงควรกำหนดสัดส่วนของหญิงชาย เอาไว้ในกฎหมายลูกจะมีความเหมาะสมกว่า และ บททั่วไปในส่วนที่ ๒ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลก็มีการบัญญัติไว้อย่างชัดเจนในเรื่องสิทธิสตรี เพศสภาพให้ มีความหมายที่ครอบคลุมในเรื่องนี้ด้วย และที่ผ่านมามีการบัญญัติสัดส่วนของหญิงชาย ไว้ใน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติก็ยังสามารถทำงานได้อย่างไม่มีปัญหาในทางปฏิบัติ

- นางสาวสุภัทรา นาคะผิว โฆษกกรมการผู้ขอแก้ไขแสดงความเห็นว่า ถ้าไม่บัญญัติในเรื่อง สัดส่วนของหญิงชาย ไว้ในมาตรานี้ก็ควรบัญญัติไว้ในมาตราใดมาตราหนึ่งเป็นการเฉพาะว่า คณะกรรมการใน องค์กรอิสระทุกองค์กรคงต้องคำนึงถึงสัดส่วนของหญิงชายที่เท่าเทียมกันด้วย

กรมการแสดงความเห็น ดังนี้

- เรื่องความเสมอภาคทางเพศนั้นได้มีบัญญัติไว้ในส่วนที่ ๒ สิทธิและเสรีภาพของบุคคล ตอนที่ ๑ บททั่วไป และตอนที่ ๒ สิทธิมนุษยชน เอาไว้ในหลายลักษณะอย่างชัดเจนอยู่แล้วและการที่จะนำมาบัญญัติไว้ใน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอย่างเดียว อาจทำให้ตีความได้ว่า ในคณะกรรมการอื่น ๆ ที่ไม่ได้มี การบัญญัติในเรื่องนี้เอาไว้จะไม่ให้ความสำคัญในเรื่องความเสมอภาคของชายและหญิง แต่ในหลักการแล้ว การไม่บัญญัติเอาไว้ไม่ได้หมายความว่าไม่ให้ความสำคัญ โดยในทางปฏิบัติผู้ที่ เป็นคณะกรรมการสิทธิ มนุษยชนแห่งชาติย่อมให้ความสำคัญในเรื่องนี้อยู่แล้ว

- ให้บันทึกในเจตนารมณ์ให้ชัดเจนว่า การที่ไม่บัญญัติในเรื่องของสัดส่วนของหญิงชายที่เท่าเทียมกัน ไว้ในมาตรานี้ไม่ใช่เพราะไม่ให้ความสำคัญ แต่เป็นเพราะคณะกรรมการเห็นว่า ควรนำเรื่องนี้ไปบัญญัติไว้ใน กฎหมายลูกจะมีความเหมาะสมกว่า และเรื่องความเสมอภาคของชายและหญิงนั้นก็ให้มีบัญญัติไว้อย่าง ชัดเจนในส่วนที่ ๒ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลแล้ว

ประธานกรรมการเสนอให้มีการบัญญัติเรื่องสัดส่วนของชายหญิงไว้ในคณะกรรมการสิทธิ มนุษยชนแห่งชาติ โดยกำหนดให้มีสัดส่วนครึ่งหนึ่ง เนื่องจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่ ดูแลเรื่องเด็ก ผู้หญิง คนทุพพลภาพ และเรื่องอื่นๆ อีกมาก ซึ่งคณะกรรมการในองค์กรอื่น ๆ ไม่มีหน้าที่ต้อง รับผิดชอบในส่วนนี้

ฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมการแสดงความเห็นว่า ประเด็นการบัญญัติสัดส่วนของชายหญิงใน มาตรา (๓/๒/๕-๔) ๑ จะทำให้มีการตีความว่า การบัญญัติไว้ก็เพราะว่าไม่มีความเท่าเทียมกันของชายและ หญิง และเมื่อบัญญัติไว้ในมาตรานี้แล้วจะต้องบัญญัติไว้ในองค์กรอิสระทุกองค์กรหรือไม่ ดังนั้น เพื่อให้ ประเด็นเรื่องสัดส่วนของชายและหญิงมีความหมายที่ครอบคลุม จึงได้มีการบัญญัติไว้ในบททั่วไปว่า ชาย และหญิงมีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกันและการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมในเรื่องของเพศจะทำได้ ก็ จะ ทำให้มีความหมายครอบคลุมกับทุกองค์กรที่ตกอยู่ภายใต้บททั่วไปตามรัฐธรรมนูญนี้

นางถวิลวดี บุรีกุล กรรมการธิการ ผู้ขอแก้ไขแสดงความเห็นว่า เรื่องสัดส่วนของชายและหญิงที่ต้องมีความเท่าเทียมกันนี้เป็นเรื่องของสากลและประชาชนก็มีความต้องการจึงได้มีการเสนอมายังคณะกรรมการเพื่อพิจารณา และเรื่องนี้ก็เป็นที่มีความหมายที่กว้างขวาง แม้ว่าทุกองค์กรจะอยู่ภายใต้การบังคับของบททั่วไปอยู่แล้วก็ตาม

นางสาวสุภัทรา นาคะผิว โฆษกกรรมการธิการ ผู้ขอแก้ไขแสดงความเห็นว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นเรื่องของสังคม และจะทำให้รัฐธรรมนูญของไทยมีความก้าวหน้าในการส่งเสริมความเท่าเทียมกันในเรื่องเพศ จึงขอเสนอให้ใช้คำว่า “โดยคำนึงถึงสัดส่วนเรื่องเพศที่เหมาะสม” บัญญัติไว้ในมาตรา นี้และคำดังกล่าวก็ไม่ได้มีความหมายที่เจาะจงไปที่เพศชายหรือเพศหญิงเท่านั้น

- กรรมการธิการแสดงความเห็นว่า การบัญญัติเรื่องสัดส่วนชายและหญิงไว้ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จะเกิดปัญหาในการตีความว่า ต้องบัญญัติเรื่องนี้ไว้ในรัฐธรรมนูญทุกหมวดหรือไม่ เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันของชายและหญิง เช่น หมวดรัฐสภา เพราะการออกกฎหมายบางเรื่องมีความเกี่ยวข้องกับผู้หญิง ดังนั้น จึงต้องคำนึงถึงสัดส่วนของชายและหญิงเช่นกัน และการบัญญัติเรื่องนี้ไว้ในรัฐธรรมนูญจะทำให้ซ้ำซ้อนเกินความจำเป็น

นางสาวสุภัทรา นาคะผิว โฆษกกรรมการธิการ เสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา (๓/๒/๕-๔) ๑ ดังนี้

“คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประกอบด้วย กรรมการจำนวนเจ็ดคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งมีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นที่ประจักษ์ มีความรู้หรือประสบการณ์ด้านการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ทั้งนี้ โดยต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของผู้แทนจากองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนด้วย” เพื่อให้มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๖

ความในวรรคสองเป็นการนำเอาองค์ประกอบของกรรมการสรรหากับกระบวนการในการสรรหาของคณะกรรมการการเลือกตั้งมาบังคับใช้โดยอนุโลมกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประเด็นที่ควรพิจารณา คือ องค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหาว่าควรเหมือนคณะกรรมการสรรหาของคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือไม่ กรรมการได้แสดงความเห็นในประเด็นดังกล่าวดังต่อไปนี้

- คุณลักษณะเฉพาะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีผลทำให้การสรรหามีความสำคัญ และมีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากองค์กรอื่น การกำหนดกรรมการสรรหาคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะครอบคลุมกลไกที่จะทำให้การสรรหาคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสะท้อนความเป็นจริงของการพิทักษ์สิทธิมนุษยชนหรือการส่งเสริมให้เกิดการดูแลในเรื่องที่เป็นปัญหาใหม่ ๆ ที่สามารถที่จะดำเนินการได้ ถ้าใช้การสรรหาเหมือนกันทุกคณะกรรมการจะมีลักษณะที่ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการมีคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ทั้งนี้ ในเรื่องการสรรหาสามารถสะท้อนข้อเรียกร้องเรื่องสัดส่วนหญิงชายได้ด้วย

- การกำหนดกรรมการสรรหาตามมาตรา (๓/๒/๕-๑) ๓ อาจไม่เหมาะสม ควรให้มีองค์กรนอกภาครัฐ (NGO) ที่ลงทะเบียนกับรัฐหรือกลุ่มอื่นร่วมเป็นกรรมการสรรหาด้วย เนื่องจากกรรมการสรรหาตาม

มาตรา (๓/๒/๕-๑) ๓ ได้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ผู้ทรงคุณวุฒิจากพรรคการเมืองและกลุ่มการเมือง และผู้ทรงคุณวุฒิจากคณะรัฐมนตรี ซึ่งส่วนมากเป็นตัวแทนจากภาครัฐ จึงควรมีภาคองค์กรเอกชน องค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสรรหาด้วยซึ่งจะทำให้เกิดความหลากหลาย และมีตัวแทนที่ดีขึ้น

นางสาวสุภัทรา นาคะผิว โฆษกกรรมการสิทธิฯ เสนอแก้ไขเพิ่มเติมเป็น คณะกรรมการสรรหา ประกอบด้วย ประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครองสูงสุด อัยการสูงสุด นายกษัตริย์ศึก นายสุวิทย์ คุณกิตติ ผู้แทนองค์การเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนซึ่งเลือกกันเองให้เหลือสิบคน ผู้แทนพรรคการเมืองห้าคน ผู้แทนสื่อมวลชนในกิจการหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์สามคน ผู้แทนสถาบันการศึกษาหนึ่งคน โดยเป็นไปตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งองค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหาดังกล่าวมีความรอบด้านและเกี่ยวข้องกับหลายภาคส่วนและเมื่อผู้ที่ได้รับการสรรหาจะได้รับความยอมรับ ส่วนองค์การเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนต้องเป็นองค์กรที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนว่าทำงานร่วมกันกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เนื่องจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีลักษณะเฉพาะคณะกรรมการสรรหาจึงต้องแตกต่างคณะกรรมการสรรหาขององค์กรตามรัฐธรรมนูญอื่น

- กรรมการสิทธิฯ เสนอให้เพิ่มกรรมการสรรหาจำนวนสามคนซึ่งเป็นผู้แทนองค์การเอกชนด้านสิทธิมนุษยชน

- หากต้องการให้องค์ประกอบของกรรมการสรรหาเหมือนกับพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ควรนำไปบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ไม่ควรบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการสิทธิฯ เสนอว่าในการนำเรื่องกรรมการสรรหาและการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปบัญญัติในพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ควรพิจารณาว่าหากไม่นำกรรมการสรรหาและการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ รวมทั้งกลไกในการแก้ปัญหาของคณะกรรมการการเลือกตั้งมาใช้บังคับโดยอนุโลม ควรพิจารณาว่ากรรมการสรรหาควรประกอบด้วยใครบ้าง และกรณีมีปัญหาเกิดขึ้นจะมีกลไกในการแก้ไขอย่างไร เพื่อนำแนวทางที่คณะกรรมการมีความเห็นไปบัญญัติในกฎหมายต่อไป

- ควรต้องมีการออกแบบองค์ประกอบของกรรมการสรรหาให้ดี ทั้งในเรื่องของคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม และหลักเกณฑ์วิธีการสรรหา โดยพิจารณาจากปัญหากระบวนการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนที่ผ่านมา การให้นักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชนไปเป็นกรรมการสรรหาหรือกรรมการสิทธิมนุษยชนอาจไม่สามารถทำหน้าที่ในการบริหารจัดการเชิงนโยบาย เชิงยุทธศาสตร์ได้ การวางสถานะที่ไม่เหมาะสม การไม่ทำหน้าที่กรรมการสิทธิมนุษยชนตามรัฐธรรมนูญ ส่งผลให้สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนมีปัญหา นอกจากนี้ ยังมีการแทรกแซงการสรรหาบุคลากร และแทรกแซงในทุกระดับทำให้ไม่สามารถทำงานได้ กระบวนการสรรหาจึงต้องพิจารณาให้ดีเพื่อให้กรรมการสิทธิมนุษยชนที่มีคุณสมบัติมีความสามารถในเชิง

ยุทธศาสตร์และนโยบายเพื่อให้ได้มีผลงานและเป็นที่ยอมรับของสังคมได้ นอกจากนี้ ในบทเฉพาะกาลต้องพิจารณาให้ดีเรื่องวาระการดำรงตำแหน่ง ตัวอย่างเช่น เมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ประกาศใช้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนต้องหมดวาระลง แต่ทั้งนี้ในความเป็นจริงคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนชุดนั้นยังดำรงตำแหน่งอยู่ต่อไปโดยตีความว่าหากยังไม่มีกฎหมายคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนยังคงดำรงตำแหน่งต่อไป จนกระทั่งศาลปกครองวินิจฉัยให้พ้นจากตำแหน่ง และควรเขียนให้ชัดถึงวาระการดำรงตำแหน่งแต่ควรเปิดกว้างให้บุคลากรภายในสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่จำเป็นต้องเป็นข้าราชการ

- หากคณะกรรมการสรรหาเกิดปัญหาไม่ว่าด้วยประการใดๆ เช่น ไม่สามารถสรรหาคณะกรรมการสรรหาได้ คณะกรรมการการสรรหาไม่สามารถสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้ครบได้ หรือสรรหาได้ไม่ตามเวลาที่กำหนดจะให้องค์กรใดเป็นผู้เข้ามาดำเนินการแทน ในส่วนของคณะกรรมการเลือกตั้งถ้าเกิดปัญหาดังกล่าวขึ้นจะให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเป็นผู้เลือกกรรมการการเลือกตั้ง ในกรณีคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะดำเนินการเช่นเดียวกันหรือไม่

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา (๓/๒/๕-๔) ๑ ดังนี้

“มาตรา (๓/๒/๕-๔) ๑ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประกอบด้วย กรรมการจำนวนเจ็ดคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ มีความรู้หรือประสบการณ์ด้านการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน

ให้นำความในมาตรา มาตรา (๓/๒/๕-๑) ๓ และมาตรา (๓/๒/๕-๑) ๔ มาใช้บังคับกับกรรมการสรรหาและการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติด้วย โดยอนุโลม

ให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งหรือสรรหาตามวรรคหนึ่ง ประกอบด้วยและเลือกตั้งตนเองให้ตนหนึ่งเป็นประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แล้วจึงแต่งตั้งให้ประธานวุฒิสภาพททชให้นำความในมาตรา (๓/๒/๕-๑) ๑ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ มาตรา (๓/๒/๕-๑) ๕ วรรคหนึ่งและวรรคสอง และมาตรา (๓/๒/๕-๑) ๗ มาใช้บังคับกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติด้วย โดยอนุโลม ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้สรรหาผู้สรรหาหรือพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม หลักเกณฑ์ และวิธีการสรรหา และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ รวมทั้งอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและสำนักคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และการอื่นที่จำเป็น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยอย่างน้อยต้องมีข้อกำหนดมิให้บุคคลซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการในองค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐตามส่วนนี้มาแล้วเข้ารับการสรรหาเพื่อดำรงตำแหน่งกรรมการในองค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐองค์กรอื่นอีก

ให้มีสภานิติบัญญัติหรือสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นหน่วยงานของรัฐหรือสภานิติบัญญัติหรือสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และมีอิสระในการบริหารงานบุคคล ทหารยศพระยศ และยศตำแหน่งอื่นโดยมีเสนาบดีหรือผู้บังคับบัญชาชั้นตรีต่อประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ทั้งนี้ ตามที่

กฎหมายข้อบัญญัติให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นประจำทุกปี โดยคณะกรรมการประเมินผลแห่งชาติ แล้วแจ้งให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ทราบและประกาศผลการประเมินดังกล่าวให้ทราบเป็นการทั่วไป ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ” เมื่อเนื้อความมีความตรงกันกับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการแล้ว จะเป็นการอนุโลมเอาองค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหา กระบวนการในการสรรหา วาระการดำรงตำแหน่ง การดำเนินการกรณีที่พ้นจากตำแหน่งทั้งเมื่อครบวาระ แล้วพ้นก่อนครบวาระ รวมทั้งหน่วยธุรการที่เป็นอิสระด้วย และหากใช้ความตามที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติมจะสามารถตัดมาตรา (๓/๒/๕-๔) ๒ มาตรา (๓/๒/๕-๔) ๓ และมาตรา (๓/๒/๕-๔) ๔ ออกได้ เว้นแต่เห็นว่ามีส่วนใดที่ไม่ควรใช้แบบเดียวกัน เช่น องค์ประกอบของกรรมการสรรหา

- นางถวิลวดี บุรีกุล กรรมการสิทธิมนุษยชน เสนอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา (๓/๒/๕-๔) ๓ (๑) ดังนี้“(๑) ตรวจสอบและรวบรวมข้อมูลจัดทำรายงานกรณีที่มีการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน การปฏิบัติตามปฏิญญาสากลที่เกี่ยวข้องและเสนอมาตรการการแก้ไขที่เหมาะสมต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง” และเพิ่มความเป็นมาตรา (๓/๒/๕-๔) ๓ (๕) ดังนี้ “(๕) รายงานผลงานตาม(๑) ให้รัฐสภาและสาธารณชนได้ทราบโดยทั่วไป” โดยมีเหตุผลเพื่อให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนมีภารกิจหลักต้องรายงานผลงานทุกปีเพื่อให้รัฐสภาและสาธารณชนทราบ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นและมีประสิทธิภาพในเรื่องการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนได้จริง ทั้งนี้ หากตัดมาตรา (๓/๒/๕-๔) ๓ แล้ว ความที่เสนอข้อแก้ไขและเพิ่มเติมจะนำไปบัญญัติไว้ที่ส่วนใด

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการได้ชี้แจงว่า ในเรื่องอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแม้ความในวรรคสามที่เสนอจะกำหนดให้รวมทั้งอำนาจหน้าที่ของกรรมการสิทธิมนุษยชนให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่เรื่องอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติส่วนหนึ่งยังคงอยู่ในวรรคสามที่เสนอโดยฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการยังไม่ได้ตัดออก ทั้งนี้ หากเห็นว่ามีอำนาจหน้าที่ใดเพิ่มเติมสามารถไปบัญญัติในกฎหมายลำดับรองได้ ในส่วนของเรื่องการตรวจสอบ จัดทำรายงานเสนอองค์กรต่างๆก็สามารถนำไปบัญญัติในกฎหมายลำดับรองได้

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนเสนอให้บัญญัติเป็นหลักหนึ่งมาตรา ในส่วนรายละเอียดนั้นให้นำไปบัญญัติในกฎหมายลำดับรอง

- กรรมการสิทธิมนุษยชนได้เสนอให้บัญญัติในกฎหมายลำดับรองในเรื่องดังต่อไปนี้ การรณรงค์ด้านสิทธิมนุษยชนเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ทั้งนี้ นอกจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนจะถูกประเมินแล้วคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนควรมีรายงานผลประจำปีซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนจัดทำเองในแบบที่เข้าใจได้ง่าย โดยระบุรายละเอียดการทำงาน การใช้งบประมาณ และประโยชน์ที่ได้รับ และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนไม่ควรมีอำนาจหน้าที่ที่เป็นปฏิบัติต่อรัฐแม้อยู่ในหมวดองค์กรตรวจสอบอำนาจรัฐอย่างที่กำหนดไว้ในมาตรา (๓/๒/๕-๔) ๓ ควรมีความสมดุลในเรื่องของการตรวจสอบ

- การกำหนดให้กรรมการสรรหาเป็นไปตามกฎหมายบัญญัตินั้นตามกฎหมายอะไร หากตามกฎหมายบัญญัติคือมาตรา ๘ ของพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ นั้นไม่เห็นด้วยเนื่องจากไม่ควรให้บุคคลซึ่งดำรงตำแหน่ง เช่น ประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครองสูงสุดเป็นกรรมการสรรหา แต่ควรให้เป็นกรรมการสรรหาซึ่งมาจากผู้ทรงคุณวุฒิแบบคณะกรรมการเลือกตั้ง

- ได้มีการแสดงความเห็นว่ากรรมการสรรหาเป็นไปตามมาตรา ๘ ของพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่อาจกำหนดให้กรรมการสรรหาต้องไม่เป็นโดยตำแหน่ง เช่น ประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครองสูงสุด แต่ให้ส่งผู้แทนของหน่วยงานมาเป็นกรรมการสรรหา โดยนำไปบัญญัติไว้ในกฎหมาย ทั้งนี้ ยังสามารถเขียนกำหนดสัดส่วนหญิงชายในกฎหมายได้ด้วยโดยไม่ขัดกับรัฐธรรมนูญ

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการได้ชี้แจงต่อประเด็นดังกล่าวว่า หากไม่มีการแก้ไขกฎหมายกรรมการสรรหาจะเป็นไปตามมาตรา ๘ ของพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่หากแก้ไขจะเป็นไปตามกฎหมายใหม่

- เรื่องวาระการดำรงตำแหน่ง เมื่อมีกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระผู้ที่มาดำรงตำแหน่งแทนจะมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งเท่าใด กล่าวคือวาระการดำรงตำแหน่ง ๖ ปี เมื่อดำรงตำแหน่งครบ ๓ ปีมีเหตุให้พ้นจากตำแหน่ง ผู้มาดำรงตำแหน่งแทนจะดำรงตำแหน่งเป็นเวลา ๓ ปี หรือ ๖ ปี และหากมีการปรับคณะกรรมการจะเป็นการปรับทั้งคณะหรือไม่ หากปรับทั้งคณะจะทำให้ขาดความต่อเนื่อง

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการได้ชี้แจงต่อประเด็นดังกล่าวว่าวาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการสิทธิมนุษยชนให้นำเอามาตรา (๓/๒/๕-๑) ๕ และมาตรา (๓/๒/๕-๑) ๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ประธานกรรมการเสนอให้ตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณากฎหมายในลำดับรองและกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ทำงานขนานกัน โดยให้หน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมด้วย โดยไม่ควรเกินคณะละเก้าคน

- กรรมการได้มีการสอบถามว่ากฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญและกฎหมายลำดับรองมีจำนวนมาก เพื่อให้การทำงานเป็นไปด้วยความรวดเร็วเป็นไปได้หรือไม่ที่จะให้สภาปฏิรูปแห่งชาติช่วยยกร่างกฎหมายบางฉบับแล้วส่งให้คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญพิจารณา ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๓๙ ของรัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ เมื่อจัดทำร่างรัฐธรรมนูญเสร็จแล้ว ให้สภาปฏิรูปแห่งชาติและคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปเพื่อประโยชน์ในการจัดให้มีร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายอื่นที่จำเป็น

ประธานกรรมการได้ชี้แจงว่า คณะกรรมการควรยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญและกฎหมายลำดับรองที่สำคัญเท่านั้น กฎหมายลำดับรองที่เหลืออาจจัดทำรายชื่อแล้วส่งให้สภาปฏิรูปแห่งชาติทำการยกร่างกฎหมายก็ได้ ทั้งนี้ ได้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการจัดทำรายชื่อกฎหมาย โดยแบ่งออกเป็นสองประเภท ประเภทที่หนึ่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญและกฎหมายลำดับรองที่สำคัญ

ประเภทที่สองคือกฎหมายที่มีผู้จัดทำแล้ว โดยกฎหมายที่มีผู้จัดทำแล้วควรต้องนำหลายฉบับมาพิจารณา เพื่อให้เกิดความสมดุล

- กรรมการได้มีการแสดงความเห็นว่าควรมีการกำหนดให้ชัดเจนว่ากฎหมายใดเป็นกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ และกฎหมายใดเป็นกฎหมายที่ต้องปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ

- กรรมการได้แสดงความเห็นเพิ่มเติมว่าควรแบ่งลักษณะกฎหมายออกเป็น ๓ กลุ่มตามลำดับความสำคัญ กลุ่มที่หนึ่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กลุ่มที่สองกฎหมายที่จำเป็นในการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ เช่น มาตรา ๑๙๐ กฎหมายการเงิน การคลัง การงบประมาณ และกลุ่มที่สามกฎหมายเพื่อการปฏิรูป เพื่อให้เกิดความชัดเจน ทั้งนี้ คณะกรรมการควรมีภารกิจในการยกร่างกฎหมายในกลุ่มที่หนึ่ง และสอง และยกร่างกฎหมายร่วมกับสภาปฏิรูปแห่งชาติในกลุ่มที่สาม

มติของคณะกรรมการ

ที่ประชุมคณะกรรมการได้มีมติให้รอการพิจารณาตอนที่ ๔ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ตอนที่ ๕ ผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน โดยให้คณะทำงานที่ได้ตั้งขึ้นศึกษาข้อมูลเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการว่าหากมีการควมรวบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนและผู้ตรวจการแผ่นดินแล้ว โครงสร้างองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่และลักษณะการทำงานควรมีเนื้อหาเป็นอย่างไรบ้าง โดยให้คณะทำงานพิจารณาจากข้อมูลตามเอกสารที่มีอยู่ทั้งการศึกษาวิจัยและข้อมูลที่ทั้งสององค์กรได้ส่งความเห็นมายังคณะกรรมการแล้วเป็นหลัก หากคณะทำงานต้องการข้อมูลเพิ่มเติมให้เป็นดุลยพินิจของคณะทำงาน และให้เสนอผลการพิจารณาศึกษาต่อที่ประชุมคณะกรรมการในการประชุมครั้งต่อไป

มาตรา (๓/๒/๕-๔) ๒

รอการพิจารณา

“มาตรา (๓/๒/๕-๔) ๒ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีวาระการดำรงตำแหน่งหกปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยอย่างน้อยต้องมีข้อห้ามมิให้บุคคลซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการในองค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐตามส่วนนี้มาแล้ว เข้ารับการสรรหาเพื่อดำรงตำแหน่งกรรมการในองค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐองค์กรอื่นอีก”

ประเด็นความเห็นหรือข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูปแห่งชาติ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ พรรคการเมือง กลุ่มการเมือง ผู้ที่กรรมการเชิญมาให้ความเห็น และประชาชนที่ควรบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ เสนอให้ฝ่ายบริหาร หรืออื่น ๆ (ไม่มี)

กรรมการยื่นขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ไม่มี)

ประเด็นการพิจารณาของคณะกรรมการ

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการเสนอให้ตัดออกทั้งมาตรา

มติของคณะกรรมการ

ที่ประชุมคณะกรรมการได้มีมติให้รอกการพิจารณาตอนที่ ๔ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ตอนที่ ๕ ผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน โดยให้คณะทำงานที่ได้ตั้งขึ้นศึกษาข้อมูลเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการว่าหากมีการควมรวมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนและผู้ตรวจการแผ่นดินแล้ว โครงสร้างองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่และลักษณะการทำงานควรมีเนื้อหาเป็นอย่างไรบ้าง โดยให้คณะทำงานพิจารณาจากข้อมูลตามเอกสารที่มีอยู่ทั้งการศึกษาวิจัยและข้อมูลที่ทั้งสององค์กรได้ส่งความเห็นมายังคณะกรรมการแล้วเป็นหลัก หากคณะทำงานต้องการข้อมูลเพิ่มเติมให้เป็นดุลยพินิจของคณะทำงาน และให้เสนอผลการพิจารณาศึกษาต่อที่ประชุมคณะกรรมการในการประชุมครั้งต่อไป

มาตรา (๓/๒/๕-๔) ๓

รอกการพิจารณา

“มาตรา (๓/๒/๕-๔) ๓ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบและรวบรวมข้อมูลกรณีที่มีการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน และเสนอมาตรการการแก้ไขที่เหมาะสมต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๒) เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ในกรณี que เห็นชอบตามที่มีผู้ร้องเรียนว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดกระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญและวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

(๓) เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครอง ในกรณี que เห็นชอบตามที่มีผู้ร้องเรียนว่ากฎ คำสั่งหรือการกระทำอันใดในทางปกครองกระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

(๔) พ้องคดีต่อศาลยุติธรรมแทนผู้เสียหาย เมื่อได้รับการร้องขอจากผู้เสียหายและเป็นกรณี que เห็นสมควร เพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นส่วนรวม ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ รวมทั้งมีอำนาจอื่นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นประจำทุกปี โดยหน่วยงานหรือคณะบุคคลที่ได้รับการสรรหาจากสมาชิกวุฒิสภา และให้เผยแพร่ผลการประเมินดังกล่าวให้ทราบเป็นการทั่วไป ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ประเด็นความเห็นหรือข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูปแห่งชาติ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ พรรคการเมือง กลุ่มการเมือง ผู้ที่กรรมาธิการเชิญมาให้ความเห็น และประชาชนที่ควรบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ เสนอให้ฝ่ายบริหาร หรืออื่น ๆ (ไม่มี)

กรรมาธิการยื่นขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

นางถวิลวดี บุรีกุล กรรมาธิการ เสนอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา (๓/๒/๕-๔) ๓ (๑) ดังนี้“(๑) ตรวจสอบ **และรวบรวมข้อมูลจัดทำรายงานกรณีที่มีการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน การปฏิบัติตามปฏิญญาสากลที่เกี่ยวข้อและเสนอมาตรการการแก้ไขที่เหมาะสมต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง**” และเพิ่มความเป็นมาตรา (๓/๒/๕-๔) ๓ (๕) ดังนี้ “(๕) รายงานผลงานตาม(๑)ให้รัฐสภาและสาธารณชนได้ทราบโดยทั่วไป”

โดยมีเหตุผล เพื่อให้มีการดำเนินการสอดคล้องกับสากล

ประเด็นการพิจารณาของคณะกรรมาธิการ

ฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมาธิการเสนอให้ตัดออกทั้งมาตรา

มติของคณะกรรมาธิการ

ที่ประชุมคณะกรรมาธิการได้มีมติให้รอการพิจารณาตอนที่ ๔ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ตอนที่ ๕ ผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน โดยให้คณะทำงานที่ได้ตั้งขึ้นศึกษาข้อมูลเพื่อเสนอต่อคณะกรรมาธิการว่าหากมีการรวบรวมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนและผู้ตรวจการแผ่นดินแล้ว โครงสร้างองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่และลักษณะการทำงานควรมีเนื้อหาเป็นอย่างไรบ้าง โดยให้คณะทำงานพิจารณาจากข้อมูลตามเอกสารที่มีอยู่ทั้งการศึกษาวิจัยและข้อมูลที่ทั้งสององค์กรได้ส่งความเห็นมายังคณะกรรมาธิการแล้วเป็นหลัก หากคณะทำงานต้องการข้อมูลเพิ่มเติมให้เป็นดุลยพินิจของคณะทำงาน และให้เสนอผลการพิจารณาศึกษาต่อที่ประชุมคณะกรรมาธิการในการประชุมครั้งต่อไป

มาตรา (๓/๒/๕-๔) ๔

รอการพิจารณา

“มาตรา (๓/๒/๕-๔) ๔ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน่วยธุรการของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่เป็นอิสระ โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

ให้สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นหน่วยงานที่เป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ประเด็นความเห็นหรือข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูปแห่งชาติ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ พรรคการเมือง กลุ่มการเมือง ผู้ที่กรรมาธิการเชิญมาให้ความเห็น และประชาชนที่ควรบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ เสนอให้ฝ่ายบริหาร หรืออื่น ๆ (ไม่มี)

กรรมาธิการยื่นขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ไม่มี)

ประเด็นการพิจารณาของคณะกรรมาธิการ

ฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมาธิการเสนอให้ตัดออกทั้งมาตรา

มติของคณะกรรมการ

ที่ประชุมคณะกรรมการได้มีมติให้รอการพิจารณาตอนที่ ๔ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ตอนที่ ๕ ผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน โดยให้คณะทำงานที่ได้ตั้งขึ้นศึกษาข้อมูลเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการว่าหากมีการควมรวบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนและผู้ตรวจการแผ่นดินแล้ว โครงสร้างองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่และลักษณะการทำงานควรมีเนื้อหาเป็นอย่างไรบ้าง โดยให้คณะทำงานพิจารณาจากข้อมูลตามเอกสารที่มีอยู่ทั้งการศึกษาวิจัยและข้อมูลที่ทั้งสององค์กรได้ส่งความเห็นมายังคณะกรรมการแล้วเป็นหลัก หากคณะทำงานต้องการข้อมูลเพิ่มเติมให้เป็นดุลยพินิจของคณะทำงานและให้เสนอผลการพิจารณาศึกษาต่อที่ประชุมคณะกรรมการในการประชุมครั้งต่อไป

ตอนที่ ๕ ผู้ตรวจการแผ่นดิน

รอการพิจารณา

“ตอนที่ ๕

ผู้ตรวจการแผ่นดิน”

ประเด็นความเห็นหรือข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูปแห่งชาติ สถาบันบัญญัติแห่งชาติ พรรคการเมือง กลุ่มการเมือง ผู้ที่กรรมการเชิญมาให้ความเห็น และประชาชนที่ควรบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ เสนอให้ฝ่ายบริหาร หรืออื่น ๆ (ไม่มี)

กรรมการยื่นขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ไม่มี)

ประเด็นการพิจารณาของคณะกรรมการ (ไม่มี)

มติของคณะกรรมการ

ที่ประชุมคณะกรรมการได้มีมติให้รอการพิจารณาตอนที่ ๔ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ตอนที่ ๕ ผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน โดยให้คณะทำงานที่ได้ตั้งขึ้นศึกษาข้อมูลเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการว่าหากมีการควมรวบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนและผู้ตรวจการแผ่นดินแล้ว โครงสร้างองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่และลักษณะการทำงานควรมีเนื้อหาเป็นอย่างไรบ้าง โดยให้คณะทำงานพิจารณาจากข้อมูลตามเอกสารที่มีอยู่ทั้งการศึกษาวิจัยและข้อมูลที่ทั้งสององค์กรได้ส่งความเห็นมายังคณะกรรมการแล้วเป็นหลัก หากคณะทำงานต้องการข้อมูลเพิ่มเติมให้เป็นดุลยพินิจของคณะทำงานและให้เสนอผลการพิจารณาศึกษาต่อที่ประชุมคณะกรรมการในการประชุมครั้งต่อไป

มาตรา (๓/๒/๕-๕) ๑

รอการพิจารณา

“มาตรา (๓/๒/๕-๕) ๑ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีจำนวนสามคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งเป็นที่ยอมรับนับถือของประชาชน มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ และมีความรอบรู้และมีประสบการณ์ในการบริหารราชการแผ่นดิน วิสาหกิจ หรือกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ร่วมกันของสาธารณะ โดยผู้ตรวจการแผ่นดินแต่ละคนมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่จากกัน

ให้นำความในมาตรา มาตรา (๓/๒/๕-๑) ๓ และมาตรา (๓/๒/๕-๑) ๔ มาใช้บังคับกับกรรมการสรรหา และการสรรหาผู้ตรวจการแผ่นดินด้วย โดยอนุโลม

ให้ผู้ได้รับเลือกเป็นผู้ตรวจการแผ่นดินประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานผู้ตรวจการแผ่นดินแล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ

ให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน และผู้ตรวจการแผ่นดิน

ให้มีสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นหน่วยงานธุรการของผู้ตรวจการแผ่นดินและมีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น โดยมีเลขาธิการเป็นผู้บังคับบัญชาชั้นตรงต่อประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ประเด็นความเห็นหรือข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูปแห่งชาติ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ พรรคการเมือง กลุ่มการเมือง ผู้ที่กรรมาธิการเชิญมาให้ความเห็น และประชาชนที่ควรบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ เสนอให้ฝ่ายบริหาร หรืออื่น ๆ

สภาปฏิรูปแห่งชาติ	(ไม่มี)		
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ	เล่มที่ ๓	หน้าที่ ๒๘	ลำดับที่ ๔๒
	เล่มที่ ๓	หน้าที่ ๓๑	ลำดับที่ ๔๙ (๒)
พรรคการเมือง	(ไม่มี)		
ประชาชน	เล่มที่ ๕	หน้าที่ ๘๓	ลำดับที่ ๕
	เล่มที่ ๕	หน้าที่ ๘๔	ลำดับที่ ๖ (๑)

กรรมาธิการยื่นขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ไม่มี)

ประเด็นการพิจารณาของคณะกรรมการ

ฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า เป็นไปในทางเดียวกันกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ คงมีประเด็นที่จะพิจารณาคือ กรรมการสรรหาและกระบวนการสรรหาจะเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

ประธานกรรมาธิการได้ชี้แจงเพิ่มเติมว่า ในการร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้มีการบัญญัติให้มีองค์กร ๒ องค์กรคือ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาโดยทั้งสององค์กรไม่มีอำนาจในตัวเองในการลงโทษเหมือนคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต หรือคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีอำนาจหน้าที่เฉพาะเมื่อพบการละเมิดสิทธิหรือหน่วยงานในกำกับหรือบังคับบัญชาของฝ่ายบริหารทำไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่เป็นธรรมให้รายงานต่อผู้บังคับบัญชา คณะรัฐมนตรีและรัฐสภา เป็นการใช้อำนาจของฝ่ายบริหารหรือของรัฐสภา โดยการจัดทำรายงานต่อสาธารณชนเพื่อเป็นเครื่องมือที่ทำให้ฝ่ายบริหารหรือผู้ที่ไม่ปฏิบัติให้ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่เป็นธรรมนั้นต้องปรับปรุง ต่อมาได้มีการร่างรัฐธรรมนูญใหม่เปลี่ยนให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเป็นองค์กร

อิสระและกลายเป็นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ สิ่งที่ควรนำมาพิจารณาคือถ้าผู้ตรวจการแผ่นดิน เป็นกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนควรเป็นกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญด้วยหรือไม่ มีกรรมวิธีการแสดงความเห็น ดังนี้

- ด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๓๕ วรรคสอง กำหนดให้คณะกรรมการพิจารณาถึงความจำเป็นและความคุ้มค่าที่ต้องมีองค์กรตามรัฐธรรมนูญให้คงอยู่ในกรณีที่ต้องมีองค์กรดังกล่าวแล้วให้พิจารณาถึงมาตรการที่จะทำให้การดำเนินงานขององค์กรดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลด้วย หากพิจารณาโดยพื้นฐานว่าเมื่อได้กำหนดให้มีองค์กรตามรัฐธรรมนูญได้ขึ้นมาแล้วไม่สามารถยุบรวมองค์กรดังกล่าวได้จะไม่สามารถทำให้เกิดการปฏิรูปได้ และเห็นว่าผู้ตรวจการแผ่นดินไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างเต็มที่ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่ในการควบคุมมาตรฐานทางจริยธรรม แต่เมื่อรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้กำหนดให้มีสมัชชาคุณธรรมแห่งชาติซึ่งจะดำเนินงานในเรื่องดังกล่าวแทนผู้ตรวจการแผ่นดิน จึงขอให้ที่ประชุมนำมาตรา ๓๕ วรรคสองดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาด้วย

ประธานกรรมการได้กล่าวว่า ในต่างประเทศบางประเทศมีองค์กรผู้ตรวจการแผ่นดินหรือ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนเพียงองค์กรเดียวเท่านั้น แต่ในประเทศไทยมีทั้งสององค์กรและในประเทศฝรั่งเศสได้ยุบรวมหน่วยงานที่ทำหน้าที่เหมือนกับผู้ตรวจการแผ่นดินและหน่วยงานที่ดำเนินงานเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนเป็นหน่วยงานเดียวกันเรียกว่าสถาบันผู้พิทักษ์สิทธิ มีหน้าที่ในการตรวจสอบดูแลว่ามีการดำเนินการกระทบต่อสิทธิมนุษยชนของประชาชนหรือไม่และหน่วยงานของรัฐกระทำการโดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือไม่เป็นธรรมต่อประชาชนหรือไม่ ที่ประชุมสามารถพิจารณาเรื่องดังกล่าวโดยใช้แนวทางของประเทศฝรั่งเศสเพื่อให้มีการยุบรวมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนกับผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นองค์กรเดียวกัน และอาจใช้ชื่อว่า คณะผู้พิทักษ์สิทธิและให้มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลเรื่องสิทธิมนุษยชนและการใช้อำนาจรัฐที่ไม่เป็นธรรมของบุคคลที่อยู่ในฝ่ายบริหารและให้รวมจำนวนของกรรมการสิทธิมนุษยชนกับผู้ตรวจการแผ่นดินเข้าด้วยกันเป็นคณะผู้พิทักษ์สิทธิจำนวน ๙ คนโดยแบ่งให้แต่ละคนมีหน้าที่ดูแลในเรื่องที่แตกต่างกัน ในลักษณะผู้ตรวจการ (commissioner) ในแต่ละด้านซึ่งไม่ได้เป็นการยุบองค์กรใดองค์กรหนึ่งแต่ให้รวมเป็นองค์กรเดียวกัน

- ประเด็นนี้ขอให้มีการทบทวนให้ดีและเห็นว่าต้องมีการปฏิรูปในเรื่องดังกล่าว ขอให้พิจารณาในเรื่องผลการดำเนินงานของผู้ตรวจการแผ่นดินที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม เช่น เรื่องการเสียหายของสามีภรรยา ความเสมอภาคเท่าเทียมกันทางเพศที่ทำให้หญิงที่สมรสแล้วสามารถใช้คำนำหน้านามว่านางสาวได้ด้วย

- เมื่อพิจารณาในเรื่องความคุ้มค่านั้นเห็นว่าการทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดินมีความคุ้มค่าและควรให้คงอยู่ต่อไป แต่การทำงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนยังมีความล่าช้า หากมีข้อมูลอื่นมาประกอบการพิจารณาจะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจในเรื่องดังกล่าวและควรพิจารณาถึงการดูแลสิทธิที่ต้องการให้มีสิทธิซึ่งมีความจำเป็นต้องมีกลไกในการดูแลเรื่องดังกล่าวเช่นกัน การดำเนินงานของ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนยังมีปัญหาอยู่จึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูปและสอบถามว่าการรวมองค์กรดังกล่าว นั้นจะทำให้แก้ไขปัญหาการดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนได้หรือไม่และจะทำให้ประสิทธิภาพ ในการดำเนินงานของผู้ตรวจการแผ่นดินลดลงไปด้วยหรือไม่

- ขอให้พิจารณาถึงข้อมูลของประเทศที่รวมองค์กรดังกล่าวกับประเทศที่แยกองค์กรดังกล่าวออก จากกันว่ามีประสิทธิภาพแตกต่างกันอย่างไรและนำมาเปรียบเทียบกับระบบของประเทศไทยที่ใช้อยู่เดิม และที่กำลังจะดำเนินการในอนาคตด้วยซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิรูปได้

- ขอให้พิจารณาบทวนถึงการรวมองค์กรดังกล่าว เนื่องจากเห็นว่าปัญหาที่นำมาพิจารณานั้นเป็น ปัญหาที่บุคคล และสอบถามว่าเมื่อแต่ละองค์กรมีคุณูปการและมีธรรมชาติของงานขององค์กรที่ต่างกัน หากมีการรวมองค์กรดังกล่าวแล้วจะทำให้งานที่ออกมามีลักษณะเช่นใด

- สอบถามว่าเมื่อมีการรวมองค์กรดังกล่าวแล้วจะเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลหรือไม่ หากคง องค์กรดังกล่าวไว้จะทำให้เกิดผลเสียอย่างไรบ้างและในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๓๕ เป็นเรื่องกลไกที่มีประสิทธิภาพในการใช้จ่ายเงินของรัฐให้เป็นไปอย่าง คุ่มค่า มีข้อมูลว่างประมาณของแผ่นดินร้อยละ ๔๐ เป็นเงินเดือนของข้าราชการ จึงควรพิจารณาเรื่อง ดังกล่าวด้วยว่าจำนวนข้าราชการที่มีอยู่สอดคล้องกับการดูแลประชาชนหรือไม่ การให้องค์กรของรัฐคงอยู่ ไม่ว่าจะป็นองค์กรใดทำให้การใช้จ่ายงบประมาณของรัฐสอดคล้องกับสถานะของประเทศหรือไม่และจะทำให้ เกิดการปฏิรูปได้หรือไม่ จึงขอให้พิจารณาในภาพรวมของประเทศด้วย

ประธานกรรมการได้กล่าวว่า คุณูปการของผู้ตรวจการแผ่นดินที่ทำประโยชน์ให้กับประชาชนมี หลายประการ โดยเคยมีกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ช่วยเหลือนักศึกษาที่ถูกกลโกงไม่ให้เข้าสอบได้อย่าง รวดเร็วและไม่ได้มีแนวทางให้ขู่ว่าผู้ตรวจการแผ่นดินแต่จะรวมกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนและยกฐานะ ขึ้นมาเป็นผู้พิทักษ์สิทธิเพื่อเพิ่มสิทธิให้กับประชาชนในการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ หากมีการรวม องค์กรดังกล่าวต้องพิจารณาในบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญนี้ว่าจะเลือกใช้ระบบราชการหรือไม่และเห็น ว่าอาจใช้ระบบราชการไม่ได้ รวมถึงต้องกำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรที่ได้มีการรวมเข้าด้วยกันไว้ใน รัฐธรรมนูญให้ชัดเจนว่ายังมีอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินในเรื่องให้ความเป็นธรรมให้กับประชาชนอันเกิด จากการใช้อำนาจรัฐที่ขัดต่อกฎหมายและไม่เป็นธรรม รวมถึงเรื่องการดูแลสิทธิให้กับกลุ่มคนต่างๆ ยังคงอยู่ และต้องกำหนดให้เป็นลักษณะของผู้ตรวจการ (commissioner) ในด้านต่างๆ

- ผู้ตรวจการแผ่นดินจะมีหน้าที่เด่นชัดคือ การส่งเสริมเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมให้กับฝ่าย การเมืองและข้าราชการประจำ เมื่อกำหนดให้มีสมาชิกคุณธรรมแห่งชาติแล้วจะทำให้ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ มีหน้าที่ดำเนินการดังกล่าวอีกต่อไปและผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่การดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียน ของประชาชนที่เป็นเรื่องการใช้อำนาจรัฐละเมิดสิทธิของประชาชนซึ่งเห็นว่าเป็นภารกิจงานที่ซ้อนทับกับ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ประชาชนอาจร้องเรียนเรื่องดังกล่าวไปยังทั้งสององค์กร หากมีการรวมองค์กร เข้าด้วยกันจะทำให้เกิดความชัดเจนในการยื่นเรื่องร้องเรียนได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่ใน การติดตามการตรากฎหมายตามที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้ซึ่งเป็นหน้าที่ที่แตกต่างกับคณะกรรมการสิทธิ

มนุษยชนและสอบถามว่าเมื่อมีการรวมองค์กรแล้วจะทำให้หน้าที่ในการติดตามการตรากฎหมายยุติลงหรือไม่ หากยังสามารถดำเนินการตามหน้าที่ดังกล่าวได้หลังจากมีการรวมองค์กรกันแล้วก็สามารถยอมรับได้

มีกรรมวิธีการได้แสดงความเห็นสนับสนุนให้มีการยุบรวมองค์กรดังกล่าว ดังนี้

- สนับสนุนแนวคิดการยุบรวมองค์กรดังกล่าวเพื่อลดความซ้ำซ้อนในการทำงานและขอให้กำหนดในเรื่องอำนาจหน้าที่ในการดูแลในเรื่องการละเมิดสิทธิให้ชัดเจน หากมีข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จในเชิงรูปธรรมและความคุ้มค่าขององค์กรดังกล่าวจะทำให้คณะกรรมการพิจารณาได้ดียิ่งขึ้น

- ได้เสนอให้มีการยุบรวมองค์กรดังกล่าวด้วยเหตุผลว่ามีการทำงานที่ซ้ำซ้อนกันและเรื่องประสิทธิภาพในการทำงาน จากผลการวิจัยของสถาบันพระปกเกล้าในเรื่องการทำงานของทั้งสององค์กรทำให้เห็นว่าผู้ตรวจการแผ่นดินมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ในหลายเรื่องสามารถบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนได้จึงอาจมีความจำเป็นให้คงอยู่ได้และได้เห็นถึงความสำคัญประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงานของผู้ตรวจการแผ่นดินและไม่ได้มีแนวทางให้ยุบผู้ตรวจการแผ่นดินแต่อย่างใด แต่ให้รวมองค์กรดังกล่าวเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานยิ่งขึ้น ในต่างประเทศส่วนใหญ่จะเป็นองค์กรเดียวกัน จึงขอให้มีการรวมองค์กรดังกล่าวเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพมีความรวดเร็วและชัดเจนยิ่งขึ้น

- การดำเนินงานของผู้ตรวจการแผ่นดินสร้างคุณูปการได้เป็นอย่างดี แต่หากรวมกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนได้จะทำให้การทำงานดียิ่งขึ้นและไม่ได้เป็นการยุบองค์กรแต่นำมารวมกันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานมากยิ่งขึ้น

- หากไม่ได้มีลักษณะที่ยกเลิกหรือยุบองค์กรแต่เป็นการรวมองค์กรที่ไม่ได้กระทบต่อสิทธิหน้าที่ของแต่ละองค์กรและเมื่อไม่ได้มีการลดจำนวนกรรมการหรือผู้ตรวจการลงแต่ได้เพิ่มจำนวนผู้ที่ทำหน้าที่ดังกล่าวจะทำให้เกิดคุณูปการต่อประเทศชาติและสังคม

- การรวมองค์กรดังกล่าวเป็นประโยชน์ในด้านประสิทธิภาพในการทำงาน ผู้ตรวจการหรือกรรมการสิทธิมนุษยชนควรมีอิสระในการทำงาน ในเมื่อมีการรวมองค์กรกันแล้วจะไม่ทำให้อำนาจหน้าที่สูญหายไปหรือลดน้อยลงไปแต่อย่างใดและเสนอให้มีการรวมหรือผู้ตรวจการขององค์กรที่ได้มีการรวมกันแล้วจำนวน ๑๑ คนและให้กำหนดไว้ในกฎหมายไว้ว่าให้กรรมการหรือผู้ตรวจการดังกล่าวมีหน้าที่รับผิดชอบในแต่ละด้านเพื่อให้มีผลงาน

มีกรรมวิธีการได้แสดงความเห็นไม่สนับสนุนให้มีการยุบรวมองค์กรดังกล่าว ดังนี้

- คณะกรรมการได้มีการพิจารณาในกรอบการร่างรัฐธรรมนูญแล้วว่าให้องค์กรดังกล่าวทั้งสองแห่งคงอยู่และให้ดำเนินการปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงาน โดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีพระราชบัญญัติในการจัดตั้งและมีอำนาจหน้าที่ชัดเจนและเป็นผู้ประสานงานในการดำเนินการตามสนธิสัญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจหน้าที่อย่างชัดเจนเช่นกัน ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนและสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้ส่งความเห็นมายังคณะกรรมการจึงควรนำความเห็นของสำนักงานทั้งสองแห่งมาประกอบการพิจารณาด้วย ขอให้พิจารณาในหลักการว่าเมื่อได้กำหนดให้มีหน่วยงานใดแล้วหากมีปัญหาในการดำเนินงานที่ไม่มีประสิทธิภาพก็ควรไป

ปรับปรุงเรื่องประสิทธิภาพในการดำเนินงานมากกว่า จึงไม่ควรพิจารณาให้มีการยุบรวมองค์กรดังกล่าว และขอให้พิจารณาถึงโครงสร้างในการรวมองค์กรดังกล่าวว่าจะทำให้เกิดประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นอย่างไร เสียก่อนและเห็นว่าไม่สามารถตัดสินใจในเรื่องดังกล่าวในการประชุมครั้งนี้ได้ หากกำหนดให้มีการรวม องค์กรแล้วควรส่งเรื่องให้สภาปฏิรูปแห่งชาติและสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาด้วย

- โดยหลักการแล้วหน่วยงานทั้งสององค์กรต้องมีอยู่แต่ในการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น ต้องไปจัดการปัจจัยต่างๆให้มีการเพิ่มประสิทธิภาพให้มากขึ้น เมื่อไม่ได้มีการลดจำนวนของกรรมการหรือ ผู้ตรวจการของแต่ละองค์กรและอำนาจหน้าที่ยังคงเหมือนเดิมจึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีการรวมองค์กร แต่อย่างใดและการแยกองค์กรจะทำให้เกิดความชัดเจนในภารกิจ

- สนับสนุนให้มีการปฏิรูป แนวทางในการรวมองค์กรดังกล่าวนั้นไม่สามารถตอบสนองต่อ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๓๕ ในเรื่องความคุ้มค่าและ เรื่องประสิทธิภาพและสนับสนุนให้มีการแก้ไขปัญหาของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนให้มีลักษณะเป็น ผู้ตรวจการ (commissioner)

ประธานกรรมการได้กล่าวว่า เมื่อได้รับฟังการแสดงความคิดเห็นของกรรมการแล้วมีแนวทางที่ จะให้มีการรวมองค์กรทั้งสองแห่งเข้าด้วยกัน โดยบางส่วนยอมรับให้มีการรวมองค์กรได้หากทำให้เกิด ประสิทธิภาพและความประหยัดและขอหารือต่อที่ประชุมว่าจะพิจารณาโครงสร้างในการรวมองค์กร ดังกล่าวก่อนหรือไม่

- เมื่อกรรมการส่วนใหญ่มีความเห็นว่าควรรวมองค์กรดังกล่าวแล้วขอให้กำหนดเป็นหลักการไว้ ก่อนว่าให้มีการรวมองค์กรดังกล่าว จากนั้นให้นำข้อมูลเกี่ยวกับภารกิจหน้าที่ขององค์กรดังกล่าวมาพิจารณา อีกครั้ง เพื่อให้การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญได้ดำเนินการต่อไปได้

- เมื่อได้มีการพิจารณากรอบการร่างรัฐธรรมนูญไปแล้วว่าควรให้องค์กรใดคงอยู่ จึงไม่ควรย้อนกลับ ไปพิจารณาในเรื่องดังกล่าวอีกครั้ง มิฉะนั้นอาจทำให้มีการขอให้ทบทวนในเรื่องอื่น เช่นศาลฎีกาแผนก คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ที่ได้มีการพิจารณาตัดสินใจไปแล้วได้อีก เสนอว่าก่อนที่ประชุม จะตัดสินใจในเรื่องดังกล่าวต้องพิจารณาเสียก่อนว่าเมื่อรวมองค์กรแล้วจะทำให้เกิดประสิทธิภาพอย่างไร และควรสอบถามความเห็นของทั้งสององค์กรก่อนมีการตัดสินใจในเรื่องนี้ด้วย

- ขอให้พิจารณาอย่างรอบคอบว่าแนวทางการพิจารณาเรื่องดังกล่าวจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหา หรือไม่ เมื่อกรรมการส่วนใหญ่เห็นว่าควรให้กำหนดเป็นหลักการไว้ว่าให้มีการรวมองค์กรนั้นสามารถ ยอมรับได้แต่ขอให้พิจารณาเรื่องการปรับโครงสร้างในการรวมองค์กรเสียก่อนว่าเป็นไปตามความมุ่งหมาย ในเรื่องความคุ้มค่าเพื่อจะได้ชี้แจงต่อบุคคลภายนอกได้

- สามารถศึกษาเรื่องดังกล่าวได้และมีผลการศึกษาอยู่แล้ว หากสอบถามความเห็นขององค์กร ดังกล่าวนั้นจะได้ความเห็นในลักษณะที่ปกป้ององค์กรของตนเอง ทั้งนี้ สามารถตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษา เรื่องดังกล่าวได้เช่นกัน

- ที่ประชุมส่วนใหญ่มีความเห็นว่าจะให้มีการรวบรวมองค์กรดังกล่าวแล้ว จะทำให้คณะกรรมการธิการต้องรอการพิจารณาในตอนที่ ๔ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนและตอนที่ ๕ ผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อศึกษาถึงข้อดีและข้อเสียในการรวบรวมองค์กรดังกล่าว

- ประเด็นในเรื่องดังกล่าวนี้เมื่อได้มีการสื่อสารออกไปภายนอกได้ทราบถึงประเด็นเรื่องความคุ้มค่าขององค์กรโดยเฉพาะ กสทช. ซึ่งยังมีจุดอ่อนและจะเป็นการส่งสัญญาณว่าหากองค์กรใดไม่ได้มาตรฐานอาจถูกทบทวนและถือเป็นส่วนหนึ่งในการปฏิรูปอย่างแท้จริง

ประธานกรรมการได้กล่าวว่า กรรมการส่วนใหญ่เห็นควรให้มีการรวบรวมองค์กรดังกล่าวโดยตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาโครงสร้างในการรวบรวมองค์กรดังกล่าวว่าจะเกิดประสิทธิภาพและคุ้มค่าหรือไม่ เพื่อเสนอให้คณะกรรมการพิจารณาอีกครั้งและไม่ได้เป็นการย้อนกลับไปพิจารณากรอบในการร่างรัฐธรรมนูญใหม่ คณะทำงานชุดนี้ประกอบด้วย

๑. นายปรกรณ์ ปรียากร เป็นหัวหน้าคณะทำงาน
๒. นางถวิลวดี บุรีกุล
๓. นางสาวสุภัทรา นาคะผิว
๔. นายเจษฎ์ โทณะวณิก
๕. ผู้แทนจากฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมการ

มีกรรมการแสดงความเห็น ดังนี้

- ควรให้ผู้แทนจากองค์กรทั้งสองแห่งมาให้ข้อมูลข้อคิดเห็นด้วย ที่ประชุมไม่ควรตัดสินใจในเรื่องดังกล่าวโดยไม่รับทราบถึงโครงสร้างในการทำงานขององค์กรดังกล่าวซึ่งไม่ถูกต้อง

- สามารถขอข้อมูลจากหน่วยงานทั้งสองแห่งได้ทั้งในเรื่องโครงสร้างขององค์กรที่สามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้ หากต้องการทราบข้อมูลใดสามารถสอบถามไปยังองค์กรดังกล่าวให้ส่งเป็นเอกสารกลับมายังคณะทำงานเพื่อพิจารณาได้และขอให้มีการศึกษาจากข้อมูลทางวิชาการเป็นหลัก

มติของคณะกรรมการ

ที่ประชุมคณะกรรมการได้มีมติให้รอการพิจารณาตอนที่ ๔ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ตอนที่ ๕ ผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน โดยให้คณะทำงานที่ได้ตั้งขึ้นศึกษาข้อมูลเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการว่าหากมีการรวบรวมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนและผู้ตรวจการแผ่นดินแล้ว โครงสร้างองค์กรประกอบ อำนาจหน้าที่และลักษณะการทำงานควรมีเนื้อหาเป็นอย่างไรบ้าง โดยให้คณะทำงานพิจารณาจากข้อมูลตามเอกสารที่มีอยู่ทั้งการศึกษาวิจัยและข้อมูลที่ทั้งสององค์กรได้ส่งความเห็นมายังคณะกรรมการแล้วเป็นหลัก หากคณะทำงานต้องการข้อมูลเพิ่มเติมให้เป็นดุลยพินิจของคณะทำงานและให้เสนอผลการพิจารณาศึกษาต่อที่ประชุมคณะกรรมการในการประชุมครั้งต่อไป

มาตรา (๓/๒/๕-๕) ๒

รอกการพิจารณา

“มาตรา (๓/๒/๕-๕) ๒ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีวาระการดำรงตำแหน่งหกปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

ผู้ตรวจการแผ่นดินซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าผู้ตรวจการแผ่นดินซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม และการพ้นจากตำแหน่งของผู้ตรวจการแผ่นดินให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยอย่างน้อยต้องมีข้อห้ามมิให้บุคคลซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการในองค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐตามส่วนนี้มาแล้ว เข้ารับการสรรหาเพื่อดำรงตำแหน่งกรรมการในองค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐองค์กรอื่นอีก”

ประเด็นความเห็นหรือข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูปแห่งชาติ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ พรรคการเมือง กลุ่มการเมือง ผู้ที่กรรมาธิการเชิญมาให้ความเห็น และประชาชนที่ควรบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ เสนอให้ฝ่ายบริหาร หรืออื่น ๆ (ไม่มี)

กรรมาธิการยื่นขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ไม่มี)

ประเด็นการพิจารณาของคณะกรรมการ (ไม่มี)

มติของคณะกรรมการ

ที่ประชุมคณะกรรมการได้มีมติให้รอกการพิจารณาตอนที่ ๔ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ตอนที่ ๕ ผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน โดยให้คณะทำงานที่ได้ตั้งขึ้นศึกษาข้อมูลเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการว่าหากมีการควมรวมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนและผู้ตรวจการแผ่นดินแล้ว โครงสร้างองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่และลักษณะการทำงานควรมีเนื้อหาเป็นอย่างไรบ้าง โดยให้คณะทำงานพิจารณาจากข้อมูลตามเอกสารที่มีอยู่ทั้งการศึกษาวิจัยและข้อมูลที่ทั้งสององค์กรได้ส่งความเห็นมายังคณะกรรมการแล้วเป็นหลัก หากคณะทำงานต้องการข้อมูลเพิ่มเติมให้เป็นดุลยพินิจของคณะทำงานและให้เสนอผลการพิจารณาศึกษาต่อที่ประชุมคณะกรรมการในการประชุมครั้งต่อไป

มาตรา (๓/๒/๕-๕) ๓

รอกการพิจารณา

“มาตรา (๓/๒/๕-๕) ๓ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาและสอบสวนหาข้อเท็จจริงตามคำร้องเรียนในกรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ปฏิบัตินอกเหนืออำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่จนก่อให้เกิดความเสียหายโดยไม่เป็นธรรม

(๒) เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเมื่อเห็นว่าการกระทำหรือบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

(๓) เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครองเมื่อเห็นว่ากฎ ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใด มาให้ถ้อยคำ รวมทั้งมีอำนาจอื่นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นประจำทุกปี โดยหน่วยงานหรือคณะบุคคลที่ได้รับการสรรหาจากสมาชิกวุฒิสภา และให้เผยแพร่ผลการประเมินดังกล่าวให้ทราบเป็นการทั่วไป ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ประเด็นความเห็นหรือข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูปแห่งชาติ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ พรรคการเมือง กลุ่มการเมือง ผู้ที่กระทำการเชิญมาให้ความเห็น และประชาชนที่ควรบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ เสนอให้ฝ่ายบริหาร หรืออื่น ๆ (ไม่มี)

กรรมาธิการยื่นขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

นางถวิลวดี บุรีกุล กรรมาธิการ ขอเพิ่มความเป็น มาตรา (๓/๒/๕-๕) ๓ (๔) ดังนี้

“(๔) รายงานผลงานต่อรัฐสภาและสาธารณชนให้ทราบโดยทั่วไปทุกปี”

ประเด็นการพิจารณาของคณะกรรมการ

ฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมการเสนอให้ตัดออกทั้งมาตรา

มติของคณะกรรมการ

ที่ประชุมคณะกรรมการได้มีมติให้การพิจารณาตอนที่ ๔ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ตอนที่ ๕ ผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน โดยให้คณะทำงานที่ได้ตั้งขึ้นศึกษาข้อมูลเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการว่าหากมีการควมรวมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนและผู้ตรวจการแผ่นดินแล้ว โครงสร้างองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่และลักษณะการทำงานควรมีเนื้อหาเป็นอย่างไรบ้าง โดยให้คณะทำงานพิจารณาจากข้อมูลตามเอกสารที่มีอยู่ทั้งการศึกษาวิจัยและข้อมูลที่ทั้งสององค์กรได้ส่งความเห็นมายังคณะกรรมการแล้วเป็นหลัก หากคณะทำงานต้องการข้อมูลเพิ่มเติมให้เป็นดุลยพินิจของคณะทำงาน และให้เสนอผลการพิจารณาศึกษาต่อที่ประชุมคณะกรรมการในการประชุมครั้งต่อไป

ตอนที่ ๖ องค์กรอัยการ

คณะกรรมการตัดออก

“ตอนที่ ๖

องค์กรอัยการ”

ประเด็นความเห็นหรือข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูปแห่งชาติ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ พรรคการเมือง กลุ่มการเมือง ผู้ที่กระทำการเชิญมาให้ความเห็น และประชาชนที่ควรบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ เสนอให้ฝ่ายบริหาร หรืออื่น ๆ (ไม่มี)

กรรมาธิการยื่นขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ไม่มี)

ประเด็นการพิจารณาของคณะกรรมการธิการ

นายไพบุลย์ นิติตะวัน กรรมการในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณากรอบการจัดทำรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๘ แสดงความคิดเห็นว่า ได้มีการบัญญัติองค์กรอัยการไว้ในมาตรา (๓/๑/๑๑) ๑๒ ซึ่งอยู่ในหมวดศาลและกระบวนการยุติธรรม แต่ยังไม่ชัดเจนว่าองค์กรอัยการนั้นเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญหรือไม่ ทั้งนี้ หากการที่กำหนดองค์กรอัยการไว้ในมาตรา (๓/๑/๑๑) ๑๒ หมวดศาลและกระบวนการยุติธรรมอนุโลมได้ว่า องค์กรอัยการเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญก็ขอถอนตอนที่ ๖ องค์กรอัยการออกทั้งหมด

ฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญกล่าวว่า องค์กรตามรัฐธรรมนูญหมายถึง องค์กรต่าง ๆ ที่ก่อตั้งหรือมีขึ้นตามรัฐธรรมนูญ เช่น รัฐสภา กต. ทั้งนี้ ไม่ว่าจะกำหนดไว้ที่ส่วนใดของรัฐธรรมนูญก็สามารถเป็นองค์กรรัฐธรรมนูญได้ทั้งสิ้น ดังนั้น กรณีขององค์กรอัยการเป็นองค์กรในกระบวนการยุติธรรม ดังนั้น การร่างรัฐธรรมนูญครั้งนี้จึงกำหนดให้องค์กรอัยการอยู่ในหมวดศาลและกระบวนการยุติธรรม แต่องค์กรอัยการยังคงเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญอยู่เช่นเดิม

ศาสตราจารย์พิเศษประสพสุข บุญเดช ประธานที่ปรึกษากรรมการ ได้เสนอความเห็นขอให้ตัดตอนที่ ๖ องค์กรอัยการออกทั้งหมด

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในความเป็นจริงยังมีองค์กรตามรัฐธรรมนูญอื่นอีกที่มีได้ทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ แต่เป็นองค์กรที่ศาลรัฐธรรมนูญวางหลักว่า จัดตั้งขึ้นโดยรัฐธรรมนูญและมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ เช่น คณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา เป็นต้น องค์กรอัยการจัดตั้งขึ้นโดยรัฐธรรมนูญและมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ดังนั้น องค์กรอัยการจึงเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ แต่มิได้มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐโดยตรง โดยสามารถบันทึกไว้ในเจตนารมณ์ได้ว่า องค์กรตามรัฐธรรมนูญนั้นมีได้จำกัดเฉพาะในหมวดการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเท่านั้น

มติของคณะกรรมการ

ที่ประชุมคณะกรรมการมีมติให้ตัดตอนที่ ๖ องค์กรอัยการ ที่คณะอนุกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญเบื้องต้นเป็นผู้เสนอออกทั้งหมด

มาตรา (๓/๒/๕-๖) ๑

คณะกรรมการตุลาการ

“มาตรา (๓/๒/๕-๖) ๑ ให้มีคณะกรรมการกำกับองค์กรอัยการทำหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่และการพิจารณาสั่งคดีขององค์กรอัยการให้เป็นไปโดยเปิดเผย โปร่งใส ตรวจสอบได้ สุจริต และเที่ยงธรรม ประกอบด้วยกรรมการจำนวนเจ็ดคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ และมีความชำนาญและประสบการณ์งานด้านกระบวนการยุติธรรมหรือด้านการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ทั้งนี้ ผู้ที่จะได้รับการสรรหาต้องไม่เป็นหรือเคยเป็นพนักงานอัยการ

ให้นำความในมาตรา (๓/๒/๕-๑) ๓ และมาตรา (๓/๒/๕-๑) ๔ มาใช้บังคับกับกรรมการสรรหาและ
การสรรหากรรมการกำกับองค์กรอัยการด้วย โดยอนุโลม

ให้ผู้ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาดตามวรรคหนึ่ง ประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็น
ประธานกรรมการกำกับองค์กรอัยการ แล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ

ให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการและ
กรรมการกำกับองค์กรอัยการ”

ประเด็นความเห็นหรือข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูปแห่งชาติ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ พรรค
การเมือง กลุ่มการเมือง ผู้ที่กระทำการเชิญมาให้ความเห็น และประชาชนที่ควรบัญญัติไว้ใน
รัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ เสนอให้ฝ่ายบริหาร หรืออื่นๆ

สภาปฏิรูปแห่งชาติ	เล่มที่ ๓	หน้าที่ ๑๘	ลำดับที่ ๔
	เล่มที่ ๓	หน้าที่ ๑๙	ลำดับที่ ๕
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ	เล่มที่ ๓	หน้าที่ ๓๕	ลำดับที่ ๕๑
พรรคการเมือง	(ไม่มี)		
ประชาชน	(ไม่มี)		

กรรมาธิการยื่นขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ศาสตราจารย์พิเศษประสพสุข บุญเดช ประธานที่ปรึกษากรรมาธิการ ขอดัดออกทั้งมาตรา
โดยมีเหตุผลดังนี้

๑. พนักงานอัยการต้องมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ ไม่สมควรให้ผู้ใดมากำกับดูแลการสั่งคดีของ
พนักงานอัยการ หากพนักงานอัยการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือทุจริตก็ต้องถูกลงโทษทางวินัย
ถูกดำเนินการคดีอาญาและถูกถอดถอนอยู่แล้ว

๒. คณะกรรมการอัยการที่มีบุคคลภายนอกร่วมด้วยมีจำนวนถึงหนึ่งในสามมีอำนาจหน้าที่ในการ
บริหารงานบุคคล เลื่อนชั้น ลงโทษทางวินัย ฯลฯ พนักงานอัยการทุกตำแหน่ง เป็นการเหมาะสมและ
เพียงพอที่จะควบคุมองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพไม่จำเป็นต้องมีคณะกรรมการกำกับองค์กรอัยการมา
ควบคุมเหนือชั้นขึ้นไปอีก

๓. สำนวนคดีของพนักงานอัยการเป็นความลับของทางราชการ และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อ
การแพ้ชนะคดีไม่สมควรให้บุคคลภายนอกมาล่วงรู้ความลับเหล่านี้

นางถวิลวดี บุรีกุล กรรมาธิการ ขอดัดออกทั้งมาตรา โดยมีเหตุผลว่า ไม่จำเป็นต้องมีคณะกรรมการ
กำกับองค์กรอัยการ

นายกฤต ไกรจิตติ กรรมาธิการ ขอดัดออกทั้งมาตรา และใช้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐
ส่วนที่ ๒ องค์กรอัยการ มาตรา ๒๕๕ แทนทั้งหมด

โดยมีเหตุผล ดังนี้

๑. เป็นไปตามมติของคณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ ซึ่งเห็นด้วยกับข้อเสนอของ สปช. ในภาค ๓ หมวด ๒ ข้อ ๕ การปฏิรูปองค์กรอัยการ หน้า ๑๙ และของ สนช. ในภาค ๓ หมวด ๒ ข้อ ๕๑ องค์กรอัยการหน้า ๓๕ ที่ให้คงองค์กรอัยการไว้ เป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ จึงควรคงบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ในเรื่ององค์กรอัยการไว้

๒. องค์กรอัยการถูกกำกับดูแลและตรวจสอบโดยกรรมการอัยการ ป.ป.ช. สตง. และผู้ตรวจการแผ่นดินอยู่แล้ว

พลเอก ยอดยุทธ บุญญาธิการ กรรมการ ขอตัดออกทั้งมาตรา โดยมีเหตุผลว่า อัยการถูกตรวจสอบโดย ป.ป.ช. สตง. และผู้ตรวจการแผ่นดินอยู่แล้ว

ประเด็นการพิจารณาของคณะกรรมการ (ไม่มี)

มติของคณะกรรมการ

ที่ประชุมคณะกรรมการมีมติให้ตัดร่างมาตรา (๓/๒/๕-๖) ๑ ที่คณะอนุกรรมการยกเว้นบทบัญญัติรัฐธรรมนูญเบื้องต้นเป็นผู้เสนอออกทั้งมาตรา

มาตรา (๓/๒/๕-๖) ๒

คณะกรรมการตัดออก

“มาตรา (๓/๒/๕-๖) ๒ กรรมการกำกับองค์กรอัยการมีวาระการดำรงตำแหน่งหกปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการกำกับองค์กรอัยการ รวมทั้งอำนาจหน้าที่ของกรรมการกำกับองค์กรอัยการ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

องค์กรอัยการมีสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยธุรการที่เป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น โดยมีอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อประธานกรรมการกำกับองค์กรอัยการ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกำกับองค์กรอัยการเป็นประจำทุกปี โดยหน่วยงานหรือคณะบุคคลที่ได้รับการสรรหาจากสมาชิกวุฒิสภา และให้เผยแพร่ผลการประเมินดังกล่าวให้ทราบเป็นการทั่วไป ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ประเด็นความเห็นหรือข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูปแห่งชาติ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ พรรคการเมือง กลุ่มการเมือง ผู้ที่กรรมการเชิญมาให้ความเห็น และประชาชนที่ควรบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ เสนอให้ฝ่ายบริหาร หรืออื่นๆ (ไม่มี)

กรรมการยื่นขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ศาสตราจารย์พิเศษประสพสุข บุญเดช ประธานที่ปรึกษากรรมการ ขอตัดออกทั้งมาตรา โดยมีเหตุผลดังนี้

ให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกำกับองค์กรอัยการเป็นประจำทุกปี โดยหน่วยงานหรือคณะบุคคลที่ได้รับการสรรหาจากสมาชิกคุณธรรม และให้เผยแพร่ผลการประเมินดังกล่าว ให้ทราบเป็นการทั่วไป ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

โดยมีเหตุผลว่า องค์กรอัยการมีพนักงานอัยการเป็นผู้ใช้อำนาจตามกฎหมายต้องการความเป็นอิสระ ให้ปราศจากการแทรกแซงทางการเมือง

ประเด็นการพิจารณาของคณะกรรมการอัยการ (ไม่มี)

มติของคณะกรรมการอัยการ

ที่ประชุมคณะกรรมการอัยการมีมติให้ตัดร่างมาตรา (๓/๒/๕-๖) ๒ ที่คณะอนุกรรมการยกร่าง บทบัญญัติรัฐธรรมนูญเบื้องต้นเป็นผู้เสนอออกทั้งมาตรา

ตอนที่ ๗ การตรวจสอบโดยสมาชิกวุฒิสภา

คณะกรรมการอัยการตัดออก

“ตอนที่ ๗

การตรวจสอบโดยสมาชิกวุฒิสภา”

ประเด็นความเห็นหรือข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูปแห่งชาติ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ พรรคการเมือง กลุ่มการเมือง ผู้ที่กรรมการอัยการเชิญมาให้ความเห็น และประชาชนที่ควรบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ เสนอให้ฝ่ายบริหาร หรืออื่นๆ (ไม่มี)

กรรมการยื่นขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ไม่มี)

ประเด็นการพิจารณาของคณะกรรมการอัยการ (ไม่มี)

มติของคณะกรรมการอัยการ

ที่ประชุมคณะกรรมการอัยการมีมติให้ตัดตอนที่ ๗ การตรวจสอบโดยสมาชิกวุฒิสภา ที่คณะอนุกรรมการยกร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญเบื้องต้นเป็นผู้เสนอออกทั้งตอน

มาตรา (๓/๒/๕-๗) ๑

คณะกรรมการอัยการตัดออก

“มาตรา (๓/๒/๕-๗) ๑ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภารวมกันจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคน ย่อมเป็นผู้เสียหายที่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง หรือศาลวินัยงบประมาณการเงินการคลัง ได้โดยตรง ในความผิดที่เกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐหรือความผิดที่เกี่ยวกับการใช้เงินแผ่นดิน”

ประเด็นความเห็นหรือข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูปแห่งชาติ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ พรรคการเมือง กลุ่มการเมือง ผู้ที่กรรมการอัยการเชิญมาให้ความเห็น และประชาชนที่ควรบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ เสนอให้ฝ่ายบริหาร หรืออื่นๆ

สภาปฏิรูปแห่งชาติ (ไม่มี)

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (ไม่มี)

พรรคการเมือง (ไม่มี)

ประชาชน (ไม่มี)

นายไพฑูลย์ นิติตะวัน กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณากรอบการจัดทำรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๘ กล่าวว่า จากประสบการณ์ที่ผ่านมา กลไกการตรวจสอบทางฝ่ายบริหารที่เกี่ยวข้องกับการทุจริต จัดซื้อจัดจ้างนั้น ไม่สามารถปฏิบัติได้จริง จึงควรเพิ่มอำนาจให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ในฐานะผู้แทนปวงชนชาวไทยให้เป็นผู้เสียหายที่สามารถนำคดีที่ก่อให้เกิดความเสียหายไปฟ้องศาลปกครองหรือ ศาลแผนกคดีวินัยการเงินการคลังและงบประมาณได้โดยตรง หากไม่มีการเขียนกำหนดไว้ก็จะไม่สามารถ กระทำได้เพราะตามกฎหมายวิธีพิจารณาของศาลปกครองไม่ถือว่าเป็นผู้เสียหาย อีกทั้งต้องการเปิดโอกาสให้ สมาชิกวุฒิสภาสามารถตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดินได้หลายช่องทาง โดยไม่จำกัดเฉพาะระบบการ ตรวจสอบภายใน ระบบการอภิปรายไม่ไว้วางใจเท่านั้น

กรรมการยื่นขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ไม่มี)

ประเด็นการพิจารณาของคณะกรรมการ

กรรมการมีความเห็นต่อมาตรา (๓/๒/๕-๗) ๑ ดังนี้

- ฝ่ายนิติบัญญัติมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของฝ่ายบริหารอยู่แล้ว แต่ส่วนใหญ่จะเป็น มาตรการทางการเมือง คือ การอภิปรายไม่ไว้วางใจ การทำหน้าที่ในฐานะกรรมการต่าง ๆ เมื่อมาตรา (๓/๒/๕-๗) ๑ อยู่ในอำนาจสมาชิกวุฒิสภาจึงเห็นว่า ควรนำไปบัญญัติไว้ในส่วนที่ว่าด้วยสมาชิกวุฒิสภา

ประธานกรรมการกล่าวว่า เหตุใดจึงกำหนดให้ ส.ส., ส.ว. ฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้โดยตรง ซึ่งความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาของหน่วยงานของรัฐและความผิดเกี่ยวกับการใช้เงินแผ่นดินนั้น ปกติกระบวนการนี้ต้องผ่านสำนักการตรวจเงินแผ่นดินหรือ ป.ป.ช. ดังนั้น การกำหนดหลักเกณฑ์เช่นนี้ จะทำให้เป็นคดีเชิงการเมืองหรือไม่ เนื่องจากในทางปฏิบัติ ส.ส., ส.ว. อาจจะไม่ฟ้องคดีเหล่านี้ให้ บรรลุวัตถุประสงค์ที่แท้จริง กล่าวคือ มิได้มีการรวบรวมพยานหลักฐานในลักษณะที่ทำให้สามารถดำเนินคดี ได้จริง เพียงแต่เป็นความสงสัยทางการเมืองเท่านั้น ดังนั้น จึงหรือว่า เหตุใดจึงไม่กำหนดให้ดำเนินการผ่าน กระบวนการทางสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินหรือ ป.ป.ช. กรณีนี้ หาก ส.ส., ส.ว. ฟ้องคดีเองศาลจะรับ ฟ้องหรือไม่

นายไพฑูลย์ นิติตะวัน กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณากรอบการจัดทำ รัฐธรรมนูญ คณะที่ ๘ กล่าวว่า จากประเด็นข้างต้น ศาลจะไม่รับฟ้อง เนื่องจากมิใช่ผู้เสียหาย ดังนั้น จึงมี หลักคิดว่า ควรกำหนดให้มีช่องทางในการดำเนินคดีได้หลายช่องทาง หากกำหนดไว้เพียงช่องทางเดียวแล้ว ไม่สามารถดำเนินการได้นั้น อาจจะทำให้ระบบเกิดความขัดข้องไปทั้งหมด

กรรมการแสดงความเห็น ดังนี้

- การตรวจสอบโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือรัฐสภานั้นเป็นการตรวจสอบที่ สามารถดำเนินการได้อยู่แล้ว การกำหนดว่า “ย่อมเป็นผู้เสียหาย” นั้น ไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน จึงเห็นว่า ควรตัดมาตรานี้ออก

- ความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐนั้น มีช่องทางในการตรวจสอบโดย ป.ป.ช. หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่แล้ว นอกจากนี้ การตรวจสอบโดยสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภานั้น กลไกสำคัญคือการตรวจสอบในระบบรัฐสภาซึ่งมีทั้งการตรวจสอบในเชิงกฎหมายและเชิงการเมือง อีกทั้งการที่กำหนดให้มีการดำเนินการหลายช่องทางโดยไม่มีความชัดเจนในขอบเขตอำนาจของแต่ละฝ่าย อาจทำให้การดำเนินงานไม่เป็นระบบ

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการกล่าวว่ คดีที่ฟ้องต่อศาลปกครองได้ นอกจากเป็นคดีที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจรัฐต่าง ๆ แล้ว คำว่า “ผู้เสียหาย” ฎหมายได้เขียนไว้อย่างกว้างว่า “ผู้ซึ่งได้รับความเดือดร้อนเสียหายหรืออาจจะได้รับความเดือดร้อนเสียหาย” นอกจากนั้น การรวมกลุ่มฟ้องต่อศาลศาลยังได้กำหนดแนวทางไว้อย่างกว้างว่า สมาคม มูลนิธิต่าง ๆ ก็สามารถเข้าชื่อรวมกลุ่มกันฟ้องคดีได้อีกด้วย

นายไพบุลย์ นิตตะวัน กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณากรอบการจัดทำรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๘ กล่าวว่ การร่างมาตรา (๓/๒/๕-๗) ๑ ขึ้นมานั้น เนื่องจากเห็นว่าช่องทางในการดำเนินคดีนั้นมันน้อยแต่ระยะหลังได้มีช่องทางเพิ่มขึ้นมาก ไม่ว่าจะกรณีศาลแผนกวินัยการเงินการคลังและงบประมาณ รวมถึง ป.ป.ช. ซึ่งสถานการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป จึงเห็นด้วยว่ควรตัดมาตรา (๓/๒/๕-๗) ๑ ออก

มติของคณะกรรมการ

ที่ประชุมคณะกรรมการมีมติให้ตัดร่างมาตรา (๓/๒/๕-๗) ๑ ที่คณะกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญเบื้องต้นเป็นผู้เสนอออกทั้งมาตรา

มาตรา (๓/๒/๕-๗) ๒

คณะกรรมการตัดออก

“มาตรา (๓/๒/๕-๗) ๒ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภา รวมกันจำนวนไม่น้อยกว่าสี่สิบคน มีสิทธิเข้าชื่อยื่นคำร้องต่อประธานศาลฎีกาเพื่อขอให้ประชุมใหญ่ศาลฎีกาพิจารณาแต่งตั้งอัยการอิสระชั้นคนหนึ่งเพื่อทำหน้าที่ไต่สวนหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำของนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา หรืออัยการสูงสุด

ในกรณีที่อัยการอิสระดำเนินการแล้วเห็นว่าเรื่องที่ไต่สวนนั้นมีมูล ให้อัยการอิสระยื่นฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่อไป

การยื่นคำร้อง การดำเนินการไต่สวน การยื่นฟ้องคดีต่อศาล และการดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ประเด็นความเห็นหรือข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูปแห่งชาติ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ พรรคการเมือง กลุ่มการเมือง ผู้ที่กรรมการเชิญมาให้ความเห็น และประชาชนที่ควรบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ เสนอให้ฝ่ายบริหาร หรืออื่นๆ

สภาปฏิรูปแห่งชาติ (ไม่มี)

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (ไม่มี)

พรรคการเมือง (ไม่มี)

ประชาชน (ไม่มี)

กรรมาธิการยื่นขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ไม่มี)

ประเด็นการพิจารณาของคณะกรรมาธิการ

นายไพบุลย์ นิตตะวัน กรรมาธิการ ในฐานะประธานอนุกรรมาธิการพิจารณากรอบการจัดทำรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๘ กล่าวว่า กรณีมาตรา (๓/๒/๕-๗) ๒ ให้ตัดคำว่า “อัยการอิสระ” ออกแล้วเปลี่ยนเป็น “ผู้ไต่สวนอิสระ” สืบเนื่องจากการที่รัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ ที่ระบุว่า “ให้ผู้เสียหายไปฟ้องต่อศาล” นั้น ไม่มีความชัดเจน จึงต้องการให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภามีสิทธิเข้าชื่อกัน ๔๐ คน ยื่นคำร้องต่อประธานศาลฎีกา เพื่อขอให้ประธานศาลฎีกาตั้งผู้ไต่สวนอิสระ ซึ่งมีความสอดคล้องกับกระบวนการพิจารณา คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ได้เคยมีการเสนอไว้ก่อนหน้านี้

- กรรมาธิการมีข้อสังเกตว่า การกำหนดให้มีผู้ไต่สวนอิสระ จะทำให้ผู้ไต่สวนอิสระทำหน้าที่แทน ป.ป.ช. หรือไม่ และกรณีใดบ้างที่ผู้ไต่สวนอิสระจะทำการไต่สวนแทน ป.ป.ช.

- ประเด็นนี้ต้องย้อนกลับไปพิจารณาในเรื่องการดำเนินคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งผู้ไต่สวนอิสระนั้นมีหน้าที่ไต่สวนแทน ป.ป.ช.

ประธานกรรมาธิการกล่าวว่า ตั้งแต่รัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๐ เป็นต้นมา ได้กำหนดว่า การกล่าวหาว่า ผู้ใดกระทำการที่ส่อไปในทางทุจริต ร่ำรวยผิดปกติ จงใจใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือรัฐธรรมนูญ หรือประพฤติผิดจริยธรรมอย่างร้ายแรงนั้น ต้องส่งเรื่องให้ ป.ป.ช. ไต่สวน หาก ป.ป.ช. เห็นว่า คดีไม่มีมูลข้อกล่าวหา ก็จบไป แต่ถ้ามีมูลก็ดำเนินการส่งไป ๓ ทาง ดังนี้

๑. ถ้า ป.ป.ช. เห็นว่าเป็นเหตุให้มีการถอดถอนก็ดำเนินการส่งไปที่รัฐสภา

๒. ถ้า ป.ป.ช. เห็นว่า เป็นการใช้อำนาจโดยเล็งเห็นผลว่า จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่งบประมาณแผ่นดินก็ดำเนินการส่งไปที่ศาลปกครองแผนกคดีวินัยทางการเงินการคลังและงบประมาณ

๓. ถ้า ป.ป.ช. เห็นว่า เป็นการกระทำความผิดอาญาก็ดำเนินการส่งไปที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

นอกจากนี้ โดยหลักของกฎหมายแล้วการที่จะตั้งผู้ไต่สวนอิสระได้ต้องเป็นกรณีที่ ป.ป.ช. ไม่รับดำเนินการไต่สวน ดำเนินการล่าช้าเกินสมควร หรือดำเนินการไต่สวนแล้วเห็นว่า ไม่มีมูลความผิดตามข้อกล่าวหา ดังนั้น มาตรา (๓/๒/๕-๗) ๒ จึงต้องเขียนให้สอดคล้องกับหลักการนี้ กล่าวคือ หาก ป.ป.ช. ไม่รับดำเนินการไต่สวนหรือ ป.ป.ช. ดำเนินการล่าช้าเกินสมควร ให้ ส.ส. ส.ว. ยื่นต่อศาลฎีกาเพื่อขอให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาพิจารณาแต่งตั้งผู้ไต่สวนอิสระได้ โดยกล่าวได้ว่า การกำหนดกลไกนี้ไว้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกลไกสำรองในกรณีที่ ป.ป.ช. ซึ่งเป็นกลไกหลักมีปัญหา ดังนั้น จึงปรับถ้อยคำในมาตรา (๓/๒/๕-๗) ๒ ได้ดังนี้

“มาตรา (๓/๒/๕-๗) ๒ ในกรณีที่คณะกรรมาการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไม่รับดำเนินการไต่สวนว่านายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการการเมืองอื่น ถูกกล่าวหาว่า ร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น หรือดำเนินการดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร หรือดำเนินการไต่สวนแล้วเห็นว่าไม่มีมูลความผิดตามข้อกล่าวหา สมาชิกสภาผู้แทน

ราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภาารวมกัน จำนวนไม่น้อยกว่าสี่หนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่ หรือผู้เสียหายจากการกระทำดังกล่าว มีสิทธิอาจเข้ายื่นคำร้องต่อประธานศาลฎีกาเพื่อขอให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาพิจารณาแต่งตั้ง อัยการผู้ไต่สวนอิสระ ขึ้นคนหนึ่งเพื่อทำหน้าที่ไต่สวนหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำของ พวขที่รัฐมนตรี รัฐมนตรี ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา หรืออัยการสูงสุด บุคคลดังกล่าว

ในกรณีที่ อัยการผู้ไต่สวนอิสระ ดำเนินการแล้วเห็นว่าเรื่องที่ไต่สวนนั้นมีมูล ให้ อัยการผู้ไต่สวนอิสระ ยื่นฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่อไป

การยื่นคำร้อง การดำเนินการไต่สวน การยื่นฟ้องคดีต่อศาล และการดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

กรรมาธิการแสดงความเห็น ดังนี้

- มาตรานี้เป็นากำหนดไว้เกินความจำเป็นหรือไม่ ทำให้มีลักษณะเป็นการจัดการบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ

- ไม่ควรกำหนดให้ ป.ป.ช. สามารถตั้งทนายความเอกชนฟ้องคดีเองได้ ในกรณีที่อัยการมีความเห็นว่าไม่ควรสั่งฟ้อง

- ป.ป.ช. เป็นองค์กรตรวจสอบตามรัฐธรรมนูญ บางครั้งอัยการอาจถูกฝ่ายการเมืองชี้้นำ ดังนั้นการกำหนดให้ ป.ป.ช. สามารถตั้งทนายความฟ้องคดีเองได้มีความเหมาะสมแล้ว เนื่องจากในคดีทุจริตประพฤติมิชอบของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือข้าราชการชั้นสูงนั้น มีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการอย่างแท้จริง มิใช่เพียงองค์กรอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องแล้วเป็นอันยุติไป

ประธานกรรมาธิการกล่าวว่า หลักการที่กำหนดไว้ในมาตรานี้เป็นหลักการในกฎหมายลำดับรองซึ่งมีความชัดเจนว่าจะตัดอำนาจอัยการไม่ได้ เนื่องจากการดำเนินคดีอาญาแผ่นดินต้องผ่านกระบวนการทางอัยการ ในกรณีที่อัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องก็มีการกำหนดให้ ป.ป.ช. สามารถตั้งทนายความฟ้องเองได้ซึ่งในอดีต ป.ป.ช. ก็เคยตั้งทนายความฟ้องเองหลายคดีและศาลก็ตัดสินตามที่ ป.ป.ช. ตั้งทนายความฟ้องหลายคดีเช่นกัน เช่น คดีห้วยบนดิน อัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องเพราะเห็นว่าเป็นเรื่องนโยบาย แต่สุดท้าย ป.ป.ช. ฟ้องเองและศาลฎีกาก็ตัดสินจำคุกจำเลยไป ๓ คน

- การที่ ป.ป.ช. ฟ้องนั้นกระทำโดยจ้างทนายความเอกชนใช่หรือไม่ ทั้งนี้ มีความคิดเห็นที่เสนอโดยสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และสภาปฏิรูปแห่งชาติว่าไม่ควรให้ ป.ป.ช. ฟ้องคดีเองโดยจ้างทนายความเอกชน จึงควรกำหนดกลไกให้ ป.ป.ช. ฟ้องคดีได้เองโดยตรง

ประธานกรรมาธิการกล่าวว่า ในต่างประเทศนั้นแตกต่างกับประเทศไทยที่มีการกำหนดให้พนักงานอัยการฟ้องคดีแทนหน่วยงานราชการในฐานะทนายของแผ่นดิน เพราะในต่างประเทศล้วนแต่มีการจ้างทนายความเอกชนให้ฟ้องคดีแทนรัฐทั้งสิ้น โดยพนักงานอัยการของต่างประเทศนั้นจะทำหน้าที่ในการฟ้องคดีอาญาเท่านั้น ดังนั้น จึงมีข้อเรื่องที่มีมติที่กำหนดให้ ป.ป.ช. สามารถตั้งทนายความเอกชนฟ้องคดีได้

อีกทั้งถ้ากำหนดให้ ป.ป.ช. ตั้งสำนักคดีของตนเองในการฟ้องคดีก็อาจจะมีความเกี่ยวข้องชาญในการฟ้องคดี

- ความชำนาญในการฟ้องคดีกับความชำนาญในการว่าความ และการเตรียมเรื่องนั้นแยกกัน ผู้ที่เกี่ยวข้องชาญในการฟ้องคดีจะมีการเตรียมพยานหลักฐานก่อนเสนอพยานหลักฐานต่อศาลเพื่อที่จะให้มีผลเป็นไปตามคำฟ้อง โดยใช้ความรู้ความสามารถที่อาศัยการฝึกฝนเป็นระยะเวลายาวนาน ส่วนการวินิจฉัยชี้ขาดนั้นก็เป็นส่วนหนึ่ง ซึ่งเป็นวิชาชีพโดยเฉพาะ หากไม่ใช่ทนายความที่มีความเชี่ยวชาญก็ไม่สามารถจะทำได้

- หมวดนี้หากนำไปบัญญัติไว้ในส่วนรัฐสภาหรือส่วนการดำเนินคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะเหมาะสมกว่าหรือไม่

นายไพบุลย์ นิตติตะวัน กรรมการธิการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณากรอบการจัดทำรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๘ กล่าวว่า หากกำหนดให้มาตรา (๓/๒/๕-๗) ๒ อยู่ในส่วนการดำเนินคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะส่งผลให้มาตรา (๓/๒/๕-๗) ๑ เหลืออยู่เพียงมาตราเดียว ซึ่งหากนำไปกำหนดไว้ในส่วนสมาชิกรัฐสภาจะไม่มีค่าน้ำหนักแน่นอน ประกอบกับการที่ได้มีการพิจารณาในส่วนการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ จึงต้องการแบ่งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเป็น ๓ ส่วน คือ

๑. ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐโดยองค์กรของรัฐ
๒. ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐโดยสมาชิกรัฐสภา
๓. ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐโดยภาคประชาชน

- มีกรรมการสอบถามว่า ในมาตรา (๓/๒/๑) ๒ ได้มีข้อความว่า “ข้าราชการการเมืองอื่นและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่น” ดังนั้น หากใช้ข้อความนี้ในมาตรา (๓/๒/๕-๗) ๒ จะทำให้มีความสอดคล้องกับมาตราที่กำหนดเกี่ยวกับการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า สอดคล้องเนื่องจากมาตรา (๓/๒/๑) ๒ กล่าวถึงเรื่องโดยรวมแต่กรณีนี้กล่าวถึงการดำเนินคดีอย่างแท้จริง หากตัด ส.ส., ส.ว. ข้าราชการการเมืองอื่นออกแล้วเติมเฉพาะประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภานั้น สามารถกระทำได้

- โครงสร้างของผู้ไต่สวนอิสระเป็นอย่างไรและลักษณะวิธีการคัดเลือกเป็นอย่างไร การตั้งผู้ไต่สวนอิสระนั้นเป็นการตั้งโดยรัฐสภาหรือศาลฎีกาและถ้าหากตั้งโดยศาลฎีกา ศาลฎีกาก็จะเป็นผู้พิจารณาคดีนั้นเองจะมีความเป็นกลางหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า การตั้งผู้ไต่สวนอิสระนั้นตั้งโดยศาลมิใช่รัฐสภา และในประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการตั้งผู้ไต่สวนอิสระโดย District of Columbia courts การกำหนดให้มีการตั้งผู้ไต่สวนอิสระนั้น เป็นมาตรการที่กำหนดไว้เพื่อใช้ในกรณีที่ ป.ป.ช. ชี้ว่าไม่มีมูลหรือ ป.ป.ช. ปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร ซึ่งเป็นมาตรการสำรอง ดังนั้น จึงเสนอให้นำความในมาตรา (๓/๒/๕-๗) ๒ ไปไว้ในส่วนที่ ๔ การดำเนินคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

มติของคณะกรรมการ

ที่ประชุมคณะกรรมการมีมติให้นำความในมาตรานี้ไปบัญญัติไว้ในส่วนที่ ๔ การดำเนินคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยให้ตัดร่างมาตรานี้ออกทั้งมาตรา

ตอนที่ ๘ การตรวจสอบโดยภาคประชาชน

รอกการพิจารณา

“ตอนที่ ๘

การตรวจสอบโดยภาคประชาชน

มาตรา (๓/๒/๕-๘) ๑ เพื่อเป็นการกระจายอำนาจให้ภาคประชาชนและองค์กรภาคประชาสังคมในแต่ละจังหวัดได้เข้ามามีบทบาทโดยตรงในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐภายในเขตจังหวัดของตนให้มีสภาพตรวจสอบภาคประชาชนในแต่ละจังหวัด ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนไม่เกินห้าสิบคน โดยให้มาจากตัวแทนองค์กรภาคประชาชนหรือองค์กรภาคประชาสังคมในจังหวัดนั้น ไม่เกินหนึ่งในสามของสมาชิกสภาทั้งหมดของจังหวัดนั้น ๆ และสมาชิกส่วนที่เหลือมาจากประชาชน

คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม วิธีการได้มาซึ่งสมาชิกสภา วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของสมาชิกสภา และวิธีดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของสภาตรวจสอบภาคประชาชนตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

สภาตรวจสอบภาคประชาชนตามวรรคหนึ่ง มีอำนาจหน้าที่ภายในเขตจังหวัดของตนในการตรวจสอบการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ตรวจสอบการทุจริตและประพฤติมิชอบ การใช้อำนาจรัฐโดยมิชอบ การใช้จ่ายเงินแผ่นดินตามวินัยการคลังและการงบประมาณภาครัฐให้เป็นไปอย่างคุ้มค่าและตอบสนองต่อประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน การละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และการกระทำที่เป็นการละเมิดจริยธรรมและการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ทั้งนี้ เมื่อสภาตรวจสอบภาคประชาชนได้มีมติว่าเรื่องใดมีมูล ให้เสนอเรื่องต่อศาลเลือกตั้ง ศาลปกครอง หรือศาลวินัยงบประมาณการเงินการคลังแล้วแต่กรณี ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา (๓/๒/๕-๑) ๑ วรรคสาม ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการของสภาตรวจสอบภาคประชาชนในแต่ละจังหวัด ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา (๓/๒/๕-๘) ๒ เพื่อประโยชน์ในการติดตามตรวจสอบจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือผู้บริหารระดับสูง ให้มีสมัชชาคุณธรรมแห่งชาติ ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสี่สิบห้าคนซึ่งแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรภาครัฐ องค์กรภาคประชาชน และองค์กรภาคประชาสังคม

คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม วิธีการได้มา วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของสมาชิกตามวรรคหนึ่ง และวิธีดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของสมัชชาคุณธรรมแห่งชาติ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยต้องไม่มีการขัดกันแห่งผลประโยชน์ โดยอย่างน้อยต้องมีข้อห้ามมิให้บุคคลซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการในองค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐสามส่วนนี้มาแล้ว เข้ารับการสรรหาเพื่อดำรงตำแหน่งกรรมการในองค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐองค์กรอื่นอีก

สมัชชาคุณธรรมแห่งชาติตามวาระหนึ่ง มีอำนาจตรวจสอบและไต่สวนเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือผู้บริหารระดับสูง และต้องเปิดเผยผลการตรวจสอบและไต่สวนนั้นให้ทราบเป็นการทั่วไป”

ประเด็นความเห็นหรือข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูปแห่งชาติ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ พรรคการเมือง กลุ่มการเมือง ผู้ที่กระทำความผิดมาให้ความเห็น และประชาชนที่ควรบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ เสนอให้ฝ่ายบริหาร หรืออื่นๆ

สภาปฏิรูปแห่งชาติ (ไม่มี)

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เล่มที่ ๑ หน้าที่ ๔๓ ลำดับที่ ๔

พรรคการเมือง เล่มที่ ๑ หน้าที่ ๔๕ ลำดับที่ ๑๑

ประชาชน (ไม่มี)

กรรมาธิการยื่นขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ไม่มี)

ประเด็นการพิจารณาของคณะกรรมาธิการ

นายไพบุลย์ นิตตะวัน กรรมาธิการ ในฐานะประธานอนุกรรมาธิการพิจารณารอบการจัดทำรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๘ ได้ชี้แจงเหตุผลในร่างหมวด ๘ การตรวจสอบโดยภาคประชาชน โดยนำหลักการที่บัญญัติในคำปรารภรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ ซึ่งให้ประชาชนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐอย่างเป็นรูปธรรม ประกอบกับจากการรับฟังความเห็นของประชาชนที่ต้องการมีส่วนร่วมในกระบวนการตรวจสอบต่างๆ ซึ่งเห็นว่ากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐมีปัญหาในทางปฏิบัติที่ประชาชนไม่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง จึงนำสภาพปัญหาดังกล่าวพัฒนาแนวความคิดที่จะให้มีสภาตรวจสอบภาคประชาชนซึ่งในสาธารณรัฐเกาหลีและประเทศบราซิลมีการจัดตั้งองค์กรที่มีอำนาจตรวจสอบโดยภาคประชาชน

แนวคิดการจัดตั้งสภาองค์กรตรวจสอบภาคประชาชนในประเทศไทยไม่ต้องการจัดตั้งในรูปองค์กรที่ต้องมีหน่วยธุรการราชการประจำ แต่จัดตั้งในรูปเวทีที่ให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น จึงกำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายเลขานุการให้แก่สภาตรวจสอบภาคประชาชน ซึ่งจากการประสานงานกับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับทราบข้อมูลว่าปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีงบประมาณสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนพร้อมให้การสนับสนุนการทำงานในส่วนดังกล่าว จึงเสนอให้มีสภาตรวจสอบภาคประชาชนในแต่ละจังหวัด เหตุผลที่มุ่งเน้นแต่เฉพาะระดับจังหวัด เนื่องจากในระดับชาติมีองค์กรทำหน้าที่ในการตรวจสอบอยู่แล้ว เช่น วุฒิสภา เป็นต้น ซึ่งหากในระดับจังหวัดมีการดูแลโดยประชาชนมีบทบาทโดยตรงจะเป็นการส่งเสริมระบบการกระจายอำนาจในอนาคตเนื่องจากมีกระบวนการตรวจสอบที่เข้มแข็ง

อย่างไรก็ตาม แนวคิดการจัดตั้งสภาตรวจสอบภาคประชาชนเป็นแนวคิดที่ไม่ขัดกับการจัดตั้งสภาพลเมืองซึ่งมีโครงสร้างที่ใหญ่กว่าสภาตรวจสอบภาคประชาชนและเป็นองค์กรที่มีส่วนในการกำหนด

นโยบายประเทศและนโยบายส่วนท้องถิ่น แต่ในส่วนของกระบวนการตรวจสอบต้องการให้มีกระบวนการตรวจสอบโดยภาคประชาชน

ในการกำหนดอำนาจหน้าที่ของสภาตรวจสอบภาคประชาชน คณะอนุกรรมการไม่เห็นด้วยกับการให้ประชาชนตรวจสอบในส่วนการกระทำความผิดคดีอาญา แต่หลักการใหญ่ที่นำเสนอให้ตรวจสอบการเลือกตั้ง ตรวจสอบการทุจริตและประพฤติมิชอบ การใช้อำนาจรัฐโดยมิชอบ เมื่อตรวจสอบแล้วพบการกระทำผิดต้องส่งข้อมูลให้หน่วยงานรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการต่อไป ส่วนสภาตรวจสอบภาคประชาชนมีหน้าที่รวบรวมข้อมูล

มีกรรมการแสดงความเห็น ดังนี้

- แนวคิดการจัดตั้งสภาตรวจสอบภาคประชาชนเป็นหลักการใหม่ที่หลายภาคส่วนให้ความสนใจ ซึ่งจะทำให้ระดับท้องถิ่นประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐหรือกิจการบ้านเมือง เป็นหลักการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้วงตุลตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกว่าประชาชนเป็นส่วนหนึ่งของความเป็นพลเมืองที่ต้องมีความรับผิดชอบต่อประเทศชาติในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของฝ่ายบริหารหรือหน่วยงานอื่นตามที่กำหนดไว้ รวมทั้งจะเป็นเวทีที่เปิดโอกาสให้ประชาชนที่ได้รับความยุติธรรมหรือมีความขัดแย้งทางแนวความคิดได้มีเวทีในการแสดงความเห็น

การเปิดโอกาสดังกล่าวจะสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ประชาชนซึ่งจะมีองค์ประกอบของสภาตรวจสอบภาคประชาชนที่แต่งตั้งจากตัวแทนองค์กรภาคประชาชนหรือภาคประชาสังคมในจังหวัดนั้น โดยนับแต่การเปลี่ยนแปลงการปกครองตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๕ การปกครองประเทศเป็นเรื่องของชนชั้นสูงที่ไม่เคยเห็นความสำคัญของชนชั้นกลางและชนชายขอบ ซึ่งถึงเวลาที่ประเทศต้องมีการเปลี่ยนแปลง

- เจตนารมณ์ที่คณะกรรมการได้อภิปรายแสดงความเห็นก่อนการยกร่างบทบัญญัติรายนามตราเห็นชอบในหลักการในการเพิ่มบทบาทของประชาชน แต่ควรนำไปบัญญัติไว้ในส่วนการมีส่วนร่วมและการตรวจสอบซึ่งจะทำให้อยู่ในโครงสร้างเดียวกันกรณีที่ประชาชนใช้สิทธิทางศาลแล้วไม่ได้รับการดำเนินการ หลักการดังกล่าวจะเป็นช่องทางหนึ่งที่ทำให้สิทธิแก่ประชาชนและมีบทบาทโดยตรงในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐในพื้นที่ ซึ่งจะทำให้เกิดความสอดคล้องในโครงสร้างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญในเรื่องการตรวจสอบภาคประชาชนที่มีความชัดเจนมากขึ้น

ส่วนจำนวนองค์ประกอบของสภาตรวจสอบภาคประชาชนจะต้องมีความชัดเจนว่าตัวแทนภาคประชาชนหรือภาคประชาสังคมในจังหวัดนั้น เป็นการกำหนดที่กว้างและจะมีลักษณะเช่นใด

ในวรรคสามของร่างมาตรา (๓/๒/๕-๘) ๑ ที่กำหนดอำนาจของสภาตรวจสอบภาคประชาชน มีความเห็นว่าอำนาจตรวจสอบ “การใช้อำนาจรัฐโดยมิชอบ” ไม่มีความชัดเจน ส่วนหน่วยงานธุรการที่ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการของสภาตรวจสอบภาคประชาชนในแต่ละจังหวัดเป็นประเด็นที่ต้องพิจารณาว่าจะเกินขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือไม่

- โดยหลักการเห็นด้วยกับการให้ภาคประชาสังคมได้มีส่วนร่วมเป็นการเปลี่ยนผ่านจากการเป็นผู้รับบริการหรือผู้รับความช่วยเหลือจากรัฐ ได้มีส่วนร่วมเป็นผู้สร้างความเปลี่ยนแปลงประเทศ เป็นผู้มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนประเทศ ซึ่งที่ประชุมได้มีกำหนดให้มีสมัชชาพลเมืองขึ้นอีกองค์กรหนึ่ง จึงเห็นว่าสภาตรวจสอบภาคประชาชนควรเป็นส่วนหนึ่งของสมัชชาพลเมือง ถ้าได้ออกแบบให้ทั้งส่วนอยู่ในพื้นที่โครงสร้างเดียวกันจะทำให้เห็นความชัดเจนของภารกิจ องค์ประกอบองค์กร การขับเคลื่อนองค์กรได้ชัดเจนขึ้นซึ่งถือว่าทั้งสององค์กรเป็นกระบวนการขับเคลื่อนภาคพลเมือง ซึ่งหากภาคพลเมืองเข้มแข็งก็จะทำให้เกิดกระบวนการตรวจสอบภาคประชาชนมีความเข้มแข็งมากขึ้น

- ในปัจจุบันทุกจังหวัดทั่วประเทศมีการตั้งสภาพลเมือง รวมทั้งในระดับอำเภอบางพื้นที่ที่มีการจัดตั้งสภาพลเมืองด้วยเช่นเดียวกัน การกำหนดองค์ประกอบของสภาตรวจสอบภาคประชาชนในแต่ละจังหวัดให้มีสมาชิกจำนวนไม่เกินห้าสิบคนมีความเหมาะสม แต่ควรปรับลดสัดส่วนตัวแทนองค์กรภาคประชาชนหรือองค์กรภาคประชาสังคมให้มีจำนวนเพียงไม่เกินหนึ่งในสี่จะมีความเหมาะสมมากกว่า เนื่องจากเจตนารมณ์ของสภาตรวจสอบภาคประชาชนมีสมาชิกที่เป็นประชาชนโดยแท้จริง ส่วนวิธีการสรรหาต้องสรรหาจากระดับพื้นที่ตำบลสู่อำเภอแล้วไปสู่ระดับจังหวัดต่อไป

ในการออกแบบกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายลูกในส่วนที่เกี่ยวกับการสภาพลเมืองจะต้องระบุให้ชัดเจน ต้องไม่ให้เวทีสภาพลเมืองเป็นเวทีของผู้คิดหวังจากการลงสมัครรับเลือกตั้ง ต้องมีบทบัญญัติไว้ในกฎหมายเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้เวทีสภาพลเมืองเป็นเวทีของประชาชนอย่างแท้จริง

- ในระดับพื้นที่ปัจจุบันมีสมัชชาพลเมืองระดับจังหวัด การออกแบบให้มีองค์กรตรวจสอบภาคประชาชนเพิ่มมากขึ้นจะทำให้เกิดความสับสน ควรออกแบบกำหนดโครงสร้างให้เป็นองค์กรเดียวกันทั้งระบบ เพื่อมิให้เกิดความสับสนของประชาชนในพื้นที่หรือขัดแย้งกันในเรื่องบทบาทอำนาจหน้าที่ของแต่ละองค์กร

- การจัดตั้งสภาตรวจสอบภาคประชาชนจะสอดคล้องกับหลักการที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญที่พลเมืองที่กำหนดกลไกการทำหน้าที่พลเมือง สภาตรวจสอบภาคประชาชนจะเป็นกลไกการทำหน้าที่ของพลเมืองที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญบรรลุผลขึ้น ส่วนความเชื่อมโยงระหว่างสภาตรวจสอบภาคประชาชนกับสภาพลเมืองซึ่งขณะนี้ได้มีการพิจารณาถึงความชัดเจนในระดับหนึ่ง โดยในสมัชชาพลเมืองมีส่วนหนึ่งที่เขียนเกี่ยวกับการตรวจสอบการทำงาน แผนโครงการ ผลกระทบที่เกิดขึ้น การฟ้องร้องดำเนินคดีตามกฎหมาย โดยแนวคิดในสมัชชาพลเมืองมีแนวความคิดเกี่ยวกับกระบวนการตรวจสอบในบางประเด็นซึ่งต้องหารือเพื่อให้ได้ข้อยุติอีกครั้ง แต่เห็นว่าควรให้สภาพลเมืองทำงานเชื่อมโยงกับสภาตรวจสอบภาคประชาชน โดยเฉพาะหน้าที่ในการตรวจสอบ

- ในวรรคสามของร่างมาตรา (๓/๒/๕-๘) ๑ กรณีที่สภาตรวจสอบภาคประชาชนตรวจสอบแล้วมีมติว่าเรื่องใดมีมูลให้เสนอเรื่องต่อศาลเลือกตั้ง ศาลปกครอง หรือศาลวินัยงบประมาณการเงินการคลัง

แล้วแต่กรณีตามที่กฎหมายกำหนดนั้นไม่เห็นด้วย ควรกำหนดให้สภาตรวจสอบภาคประชาชนยื่นเรื่องผ่านองค์กรที่มีอำนาจตรวจสอบโดยตรงเป็นผู้ยื่นจะทำให้กระบวนการเป็นรูปธรรมมากขึ้น

- ในหลักการการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐซึ่งคณะกรรมการได้ ออกแบบองค์กรภาคประชาชนไว้ ๓ องค์กร โดยควรจัดทำโครงสร้างองค์กรภาคประชาชนให้มีความชัดเจนว่าเมื่อรัฐธรรมนูญมีผลประกาศใช้บังคับ การทำงานของแต่ละองค์กรจะมีแนวทางการดำเนินการอย่างไร เพื่อไม่ให้เกิดภาพการทำงานที่ทับซ้อนหรือแย้งการทำงานของทั้งสามองค์กรจะก่อให้เกิดปัญหาขึ้นไม่ ส่งเสริมกระบวนการตรวจสอบแต่จะมาทำหน้าที่ตรวจสอบการทำงานกันเองซึ่งจะทำให้ภาคประชาชนยิ่ง อ่อนแอลง

- ควรจัดทำแผนภูมิโครงสร้างองค์กร บทบาทอำนาจหน้าที่ของสมัชชาพลเมือง สมัชชาคุณธรรม และสภาตรวจสอบภาคประชาชน ต้องเขียนให้ชัดเจน

นายไพบูลย์ นิติตะวัน กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณากรอบการจัดทำรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๘ ได้กล่าวว่า ข้อเสนอที่ให้นำร่างมาตรา (๓/๒/๕-๘) ๑ ไปบัญญัติไว้ในส่วนการมีส่วนร่วมของประชาชน เห็นด้วยกับข้อเสนอดังกล่าว ส่วนแนวความคิดที่มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นหน่วยงานธุรการของสภาตรวจสอบภาคประชาชน เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีความพร้อมทั้งบุคลากร งบประมาณ และสถานที่ รวมทั้งเพื่อให้เกิดสภาตรวจสอบภาคประชาชนไม่มีภาระผูกพันด้านงบประมาณแผ่นดิน ส่วนองค์ประกอบที่มาของภาคประชาชนหรือภาคประชาสังคมซึ่งได้เคยนำเสนอรายละเอียดวิธีการต่อที่ประชุมครั้งหนึ่งแล้ว โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ยื่นใบสมัครต่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดโดยใช้วิธีสุ่มเลือก ซึ่งเป็นวิธีการเดียวกับที่ใช้ในสาธารณรัฐเกาหลี โดยไม่ใช้กระบวนการสรรหาที่อาจได้คนเพียงกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง แต่วิธีการสุ่มเลือกจะทำให้ได้ประชาชนจากกลุ่มอาชีพสาขาต่างๆ ที่มีความหลากหลาย ส่วนตัวแทนองค์กรภาคประชาชนหรือองค์กรภาคประชาสังคมที่กำหนดไม่เกินหนึ่งในสามของสมาชิกทั้งหมด เช่น หอการค้าจังหวัด สภาอุตสาหกรรมจังหวัด เป็นต้น เพื่อให้มีตัวแทนองค์กรภาคเอกชนได้มีส่วนร่วมในสภาตรวจสอบภาคประชาชน

สนับสนุนแนวคิดการจัดทำแผนผังโครงสร้างบทบาท อำนาจหน้าที่ของสมัชชาพลเมือง สมัชชาคุณธรรม และสภาตรวจสอบภาคประชาชน แต่ในส่วนของสมัชชาคุณธรรมมีความชัดเจนมีรูปแบบโครงสร้างไว้แล้วอย่างชัดเจนซึ่งอยู่ระหว่างการนำเสนอต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติซึ่งควรมีบทบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญเพื่อรองรับ ส่วนสภาตรวจสอบภาคประชาชนเมื่อเขียนโครงสร้างองค์กรจะมีความชัดเจนว่าแยกออกจากสมัชชาพลเมืองมีภารกิจที่แตกต่างจากกันอย่างชัดเจน โดยในความเห็นส่วนตัวสมัชชาพลเมืองเป็นองค์กรที่มีความสำคัญจึงไม่ควรนำสภาตรวจสอบภาคประชาชนไปเชื่อมโยงเกี่ยวข้องเนื่องจากจะทำให้ผิดวัตถุประสงค์การจัดตั้งองค์กร

ประธานกรรมการได้กล่าวสรุปผลการพิจารณาว่า ที่ประชุมมีความเห็นร่วมกันโดยเห็นชอบในหลักการ “ตอนที่ ๘ การตรวจสอบโดยภาคประชาชน” โดยให้นำไปบัญญัติไว้ในส่วนการมีส่วนร่วมของ

ประชาชน โดยให้รวมสมาชิกสภาเมืองกับสภาตรวจสอบภาคประชาชนให้มีความสัมพันธ์กันแต่แบ่งแยกอำนาจหน้าที่ระหว่างกันให้ชัดเจน

มติของคณะกรรมการ

ที่ประชุมคณะกรรมการมีมติให้รอการพิจารณา “ตอนที่ ๘ การตรวจสอบโดยภาคประชาชน” โดยเห็นควรให้ปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาบทบัญญัติในส่วนสมาชิกสภาเมืองกับสภาตรวจสอบภาคประชาชน โดยให้รวมเป็นองค์กรเดียวกันแต่แบ่งแยกอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจน โดยให้นำไปบัญญัติไว้ในส่วนการมีส่วนร่วมของประชาชน และมีมติตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณาประเด็นดังกล่าว ดังนี้

๑. นายปกรณ์ ปรียากกร เป็นหัวหน้าคณะทำงาน
๒. นางสาวสมสุข บุญญะบัญชา
๓. นางทิวา ณ นคร
๔. นายประชา เตรีตน์
๕. นายไพบุลย์ นิติตะวัน
๖. นายเจษฎ์ โทณะวณิก
๗. นายบัณฑิต เศรษฐศิริโรตม์

ตอนที่ ๙ องค์กรกำกับดูแลของรัฐ

คณะกรรมการติดออก

“ตอนที่ ๙

องค์กรกำกับดูแลของรัฐ

มาตรา (๓/๒/๕-๙) ๑ คณะกรรมการกำกับดูแลการสื่อสารสาธารณะแห่งชาติ ประกอบด้วยกรรมการเจ็ดคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ มีประสบการณ์เกี่ยวกับงานด้านวิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง กิจการโทรคมนาคม หรือระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรืองานด้านอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ และไม่มีการขัดกันแห่งผลประโยชน์

ให้นำความในมาตรา (๓/๒/๕-๑) ๓ และมาตรา (๓/๒/๕-๑) ๔ มาใช้บังคับกับกรรมการสรรหาและการสรรหากรรมการกำกับดูแลการสื่อสารสาธารณะแห่งชาติด้วย โดยอนุโลม

ให้ผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการกำกับดูแลการสื่อสารสาธารณะแห่งชาติประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการกำกับดูแลการสื่อสารสาธารณะแห่งชาติ แล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ

ให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการกำกับดูแลการสื่อสารสาธารณะแห่งชาติ

ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกำกับดูแลการสื่อสารสาธารณะแห่งชาติเป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการกำกับดูแลการสื่อสารสาธารณะแห่งชาติ และมีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น โดยมีเลขาธิการเป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อประธานกรรมการกำกับดูแลการสื่อสารสาธารณะแห่งชาติ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา (๓/๒/๕-๙) ๒ กรรมการกำกับดูแลการสื่อสารสาธารณะแห่งชาติมีวาระการดำรงตำแหน่งหกปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

กรรมการกำกับดูแลการสื่อสารสาธารณะแห่งชาติซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการกำกับดูแลการสื่อสารสาธารณะแห่งชาติซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การพ้นจากตำแหน่ง และการกำหนดค่าตอบแทนของกรรมการกำกับดูแลการสื่อสารสาธารณะแห่งชาติให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งนี้ ให้กรรมการกำกับดูแลการสื่อสารสาธารณะแห่งชาติได้รับค่าตอบแทนเทียบเท่าค่าตอบแทนที่กรรมการตรวจเงินแผ่นดินได้รับ

ให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกำกับดูแลการสื่อสารสาธารณะแห่งชาติเป็นประจำทุกปี โดยหน่วยงานหรือคณะบุคคลที่ได้รับการสรรหาจากสมาชิกวุฒิสภา และให้เผยแพร่ผลการประเมินดังกล่าวให้ทราบเป็นการทั่วไป ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา (๓/๒/๕-๙) ๓ คณะกรรมการกำกับดูแลการสื่อสารสาธารณะแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) จัดสรรคลื่นความถี่วิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง และโทรคมนาคม ให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชน ชุมชน และรัฐ โดยคำนึงถึงการให้ประชาชนสามารถเข้าถึงคลื่นความถี่ได้ในราคาถูกลงและทั่วถึง

(๒) กำกับดูแลให้การสื่อสารในระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชน ชุมชน และรัฐ

(๓) กำกับดูแลกิจการสื่อสารสาธารณะแห่งชาติให้มีความเป็นอิสระ ปราศจากการครอบงำและผูกขาดโดยเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการสื่อสารสาธารณะอื่น

(๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ประเด็นความเห็นหรือข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูปแห่งชาติ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ พรรคการเมือง กลุ่มการเมือง ผู้ที่กระทำการเชิญมาให้ความเห็น และประชาชนที่ควรบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ เสนอให้ฝ่ายบริหาร หรืออื่นๆ

สภาปฏิรูปแห่งชาติ (ไม่มี)

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (ไม่มี)

พรรคการเมือง (ไม่มี)

ประชาชน (ไม่มี)

กรรมาธิการยื่นขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

นางฉวีลวด บุรีกุล กรรมาธิการ เสนอให้ตัดความในร่างมาตรา (๓/๒/๕-๙) ๑ ร่างมาตรา (๓/๒/๕-๙) ๒ และร่างมาตรา (๓/๒/๕-๙) ๓ ออกทั้งหมด

ประเด็นการพิจารณาของคณะกรรมาธิการ

นายไพบุลย์ นิตตะวัน กรรมาธิการ ในฐานะประธานอนุกรรมาธิการพิจารณากรอบการจัดทำรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๘ ได้ชี้แจงว่า คณะกรรมการกำกับดูแลการสื่อสารสาธารณะแห่งชาติคือ สำนักงาน

คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ซึ่งปัจจุบันมี ปัญหาการปฏิบัติหน้าที่ในหลายประเด็น ประกอบกับร่างกฎหมายที่เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีการ เสนอแก้ไขบางส่วนซึ่งยังไม่ครอบคลุมทุกเรื่องที่มีปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของ กสทช. จึงเสนอหลักการ เพื่อให้คณะกรรมการได้พิจารณาทบทวนครั้งหนึ่ง

มีกรรมวิธีการแสดงความเห็น ดังนี้

- บทบาทภารกิจของ กสทช. ไม่ได้มีอำนาจหน้าที่ดูแลเฉพาะด้านสื่อเพียงด้านเดียว จึงไม่ชัดเจนว่า ควรนำไปบัญญัติไว้ในเรื่องของสื่อหรือไม่ เนื่องจากกฎหมาย กสทช. ในปัจจุบันที่มีปัญหาเกิดจากองค์กร สื่อซึ่งเป็นองค์กรนอกภาครัฐ (non-governmental organization : NGO) ทั้งสิ้น แนวคิดที่เสนอให้อยู่ใน ส่วนการปฏิรูปจะทำให้ กสทช. มีปัญหามากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งไม่เห็นด้วยกับการบัญญัติ กำหนดให้ กสทช. เป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ

- ประเด็นปัญหาของ กสทช. ควรอยู่ในส่วนการปฏิรูปและกฎหมายปฏิรูปไม่ควรนำมาบัญญัติไว้ใน รัฐธรรมนูญ

- กรณีที่กำหนดให้ กสทช. เป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ จะต้องกำหนดให้องค์กรที่ใช้อำนาจรัฐอื่นๆ หรือองค์กรที่รัฐกำกับดูแลทุกองค์กรเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญด้วย เช่น การรถไฟฯ ขนส่งมวลชน แห่งประเทศไทย (รฟม) หรือ บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) เป็นต้น จึงไม่เห็นด้วยกับการ บัญญัติกำหนดให้ กสทช. เป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ

- องค์กร กสทช. มิได้มีหน้าที่กำกับดูแลแต่เฉพาะเรื่องสื่อเพียงอย่างเดียว แต่ควรพิจารณาในเรื่อง ของการจัดสรรคลื่นความถี่ โดยเกรงว่าประชาชนจะไม่ได้มีโอกาสจากการจัดสรรคลื่นความถี่ โดยเฉพาะ ประเด็นที่สำคัญในเรื่องเทคโนโลยีที่จะมีการปรับปรุงระบบ digital economy ซึ่งมีแนวโน้มปรับปรุง กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็น digital economy ดังนั้น การพิจารณาให้คลื่นความถี่ และใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ต้องคำนึงถึงประชาชนและให้ความสำคัญกับภาคประชาชน

- ประเด็นความเห็นที่ตั้งข้อสังเกตการที่ประชาชนจะได้รับประโยชน์จากการจัดสรรคลื่นความถี่ หลักการดังกล่าวได้บัญญัติไว้ในหมวดสิทธิพลเมืองในร่างมาตรา (๑/๒/๒) ๒๒ ที่กำหนดให้มืองค์กรของรัฐที่ เป็นอิสระองค์กรหนึ่งทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ กำกับดูแลการประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการ โทรทัศน์ กิจการโทรคมนาคม โดยคำนึงถึงความมั่นคงของรัฐ ประโยชน์สูงสุดของประชาชนในทุกระดับ บุคคลด้อยโอกาส การศึกษา

- การทำหน้าที่ขององค์กรอิสระที่ทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับกิจการ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม สิ่งที่เป็นประเด็นปัญหาสำคัญในการคุ้มครอง ผู้บริโภคในกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมมีจำนวนมาก กฎหมายใน ปัจจุบันมีปัญหาในการคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการวิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมซึ่งมีความจำเป็นที่ ต้องมีการปฏิรูป

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในประเด็น กสทช. จะมีหนังสือเรียนประธานกรรมการการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีเพื่อขอให้พิจารณาประเด็นการปฏิรูป กสทช. โดยมอบหมายให้รองศาสตราจารย์วีรวัฒน์ จินตกานนท์ รองประธานกรรมการ คนที่สี่ และนางสาวสุภัทรา นาคะผิว โฆษกกรรมการ นำเสนอประเด็นดังกล่าว

มติของคณะกรรมการ

ที่ประชุมคณะกรรมการมีมติให้ตัดความในร่าง “ตอนที่ ๙ องค์การกำกับดูแลของรัฐ” ออกทั้งหมด

จากนั้น ที่ประชุมได้พิจารณาในส่วน “สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ” ควรบัญญัติให้เป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญในร่างรัฐธรรมนูญหรือไม่

ประเด็นการพิจารณาของคณะกรรมการ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในการเสนอร่างบทบัญญัติรายมาตราในส่วนคณะอนุกรรมการพิจารณากรอบการจัดทำรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๘ ซึ่งมีนายไพบุลย์ นิติตะวัน เป็นประธานอนุกรรมการ ไม่มีการเสนอสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและมีข้อเสนอให้ยุบสภาพัฒนาการเมืองด้วย แต่กรณีที่คณะอนุกรรมการเสนอให้ยุบสภาพัฒนาการเมือง ไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอดังกล่าว เนื่องจากสภาพัฒนาการเมืองไม่ใช่องค์กรตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ แต่รัฐธรรมนูญบัญญัติกำหนดให้มีซึ่งเป็นหลักการเดียวกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้มีองค์กรที่เป็นอิสระมีหน้าที่ในการให้ความเห็นทางกฎหมายแก่รัฐบาล ดังนั้น เมื่อคณะอนุกรรมการไม่ได้เสนอให้มีสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติไว้ในรัฐธรรมนูญ ตามทฤษฎีถือว่าไม่เป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญอีกต่อไป

นายวิชัย ทิตตภักดี กรรมการ ได้กล่าวว่า สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปัจจุบันยังไม่ถูกยุบเพียงแต่มีคำสั่ง คสช. ให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ชั่วคราว ส่วนผลการพิจารณาในคณะอนุกรรมการพิจารณากรอบการจัดทำรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๘ ซึ่งมีนายไพบุลย์ นิติตะวัน เป็นประธาน ได้มีการลงมติโดยเสียงข้างมากเห็นควรให้คงสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้เป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญดังเช่นรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐

นายไพบุลย์ นิติตะวัน กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณากรอบการจัดทำรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๘ ได้ชี้แจงว่า ประเด็นที่คณะอนุกรรมการให้ความสำคัญในกรณีที่มีการยุบสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติคือ ข้าราชการในสังกัดสำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งในหลักการมีกระบวนการบริหารงานบุคคลเพื่อรองรับบุคลากรดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ในประเด็นดังกล่าวคณะอนุกรรมการมีความเห็นว่าควรนำไปพิจารณาในคณะอนุกรรมการพิจารณากรอบการจัดทำรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๙ (ภาค ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง หมวด ๑ การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรม)

นายแพทย์ชูชัย ศุภวงศ์ รองประธานกรรมการ คนที่หก ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณากรอบการจัดทำรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๙ ได้ชี้แจงว่า ในส่วนการปฏิรูปสำนักงานสภาที่ปรึกษา

เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ขณะนี้ยังอยู่ระหว่างการพิจารณาศึกษายังไม่มีข้อสรุปว่าจะให้โอนไปปฏิบัติหน้าที่ในองค์กรใด ซึ่งไม่ส่วนเกี่ยวข้องกับบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ

มีกรรมการแสดงความเห็น ดังนี้

- ปัจจุบันคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติซึ่งมีหน้าที่ในการวางแผนด้านเศรษฐกิจ สังคมที่มีการรับฟังความเห็นของประชาชนซึ่งปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ ไม่มีผลงานจึงไม่มีความจำเป็นต้องบัญญัติให้เป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ

มติของคณะกรรมการ

ที่ประชุมคณะกรรมการมีมติไม่บัญญัติ “สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ” ไว้ในร่างรัฐธรรมนูญ

จากนั้น ที่ประชุมได้พิจารณากรอบการดำเนินงานของคณะกรรมการ

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้มีการประชุมระหว่างผู้ประสานงานของ คสช. กับแม่น้ำทั้งห้าสายโดยกำหนดให้มีการประชุมเดือนละครั้งโดยเริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ เป็นต้นไป และให้แม่น้ำแต่ละสายกำหนดองค์ประกอบผู้ที่จะมาร่วมประชุม

ในประเด็นดังกล่าวประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติได้มีการประชุมร่วมกับประธานกรรมการทุกคณะในสภาปฏิรูปแห่งชาติ โดยที่ประชุมมีมติตั้ง พลเอก ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นตัวแทนของ คสช. และนายสุวัจน์ ตันยวรรณะ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นตัวแทนคณะรัฐมนตรีเข้าเป็นคณะกรรมการประสานงานชุดดังกล่าว ซึ่งเห็นว่าไม่ตรงกับมติคณะรัฐมนตรีที่จะให้แม่น้ำทั้งห้าสายประชุมหารือเดือนละหนึ่งครั้ง โดยในส่วนของสภาปฏิรูปแห่งชาติและคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะต้องกำหนดองค์ประกอบของแต่ละส่วนเพื่อเป็นตัวแทนในการประชุมดังกล่าว โดยในส่วนของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะประกอบด้วยรองประธานกรรมการ โฆษกกรรมการ และเลขานุการ ในการประชุมร่วมกับแม่น้ำทั้งห้าสาย

ทั้งนี้ มีกรรมการเสนอรายชื่อผู้ที่จะเข้าร่วมประชุมแม่น้ำห้าสายเพิ่มเติมประกอบด้วย นายกฤต ไกรจิตติ กรรมการ และนายวิชัย ทิตตภักดิ์ กรรมการ

ส่วนในการประชุมครั้งต่อไป กำหนดจะพิจารณาร่างบทบัญญัติในภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดี และสถาบันการเมือง หมวด ๕ การคลังและงบประมาณของรัฐ หมวด ๗ การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น และหมวด ๖ ความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการ นักการเมือง และประชาชน ตามลำดับ

นายคำคุณ สิทธิสมาน โฆษกกรรมการในฐานะประธานอนุกรรมการบันทึกเจตนารมณ์รัฐธรรมนูญและการจัดทำจดหมายเหตุการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ในการบันทึกเจตนารมณ์การร่างรัฐธรรมนูญซึ่งได้นำเสนอแบบรูปแบบการบันทึกเจตนารมณ์เต็มรูปแบบมีขั้นตอน อ้างอิงถึงคณะอนุกรรมการและการพิจารณาแก้ไขในส่วนต่างๆ ต่อคณะกรรมการซึ่งคาดการณ์ว่าจะดำเนินการแล้ว

เสร็จภายใน ๖๐ วันนับแต่วันที่มีการแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญแล้ว ซึ่งตามกำหนดการจะนำเสนอร่างรัฐธรรมนูญร่างแรกต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติในวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๕๘ จะมีเจตนารมณ์แนบพร้อมร่างรัฐธรรมนูญด้วย ซึ่งหากจัดทำตามรูปแบบที่กำหนดอาจไม่ทันตามกรอบระยะเวลา จึงขอเสนอเปลี่ยนรูปแบบการจัดทำบันทึกเจตนารมณ์เฉพาะเจตนารมณ์การประชุมคณะกรรมการโดยไม่ลงรายละเอียดเชิงสืบค้นว่าอยู่ในการประชุมครั้งที่เท่าไรหรือในคณะอนุกรรมการคณะใดเพื่อให้ทันตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด แต่ยังคงดำเนินการจัดทำบันทึกเจตนารมณ์ฉบับรูปแบบเดิมต่อไป

ประธานกรรมการกล่าวว่า เจตนารมณ์ต้องสอดคล้องกับตัวบทต้องเป็นเจตนารมณ์ของกฎหมายจริงๆ ไม่ใช่ความเห็นของกรรมการเสียงข้างน้อยหรือความเห็นส่วนตัวของกรรมการ

สำหรับกรอบระยะเวลาการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญคาดว่าจะประมาณวันที่ ๒๓ - ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ คณะกรรมการจะมีการประชุมนอกสถานที่ ณ ต่างจังหวัด เพื่อพิจารณาในหมวดปฏิรูป หลังจากนั้นจึงจะพิจารณาหมวดสถาบันการเมือง แต่ขึ้นกับปัจจัยว่าคณะอนุกรรมการพิจารณากรอบการจัดทำรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๙ (ภาค ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง หมวด ๑ การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรม) ซึ่งมีนายแพทย์ชูชัย ศุภวงศ์ เป็นประธานอนุกรรมการจะยกร่างบทบัญญัติรายมาตราเสร็จก่อนก็จะไปประชุมนอกสถานที่ก่อนช่วงเวลาที่กำหนด แต่ถ้าคณะอนุกรรมการพิจารณากรอบการจัดทำรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๙ ยังดำเนินการยกร่างบทบัญญัติรายมาตราไม่แล้วเสร็จ คณะกรรมการอาจนำร่างบทบัญญัติมาตราในหมวดสถาบันการเมืองซึ่งมีประเด็นที่ต้องอภิปรายแสดงความเห็นกันมากขึ้นมาพิจารณาก่อน

สำหรับร่างบทบัญญัติที่ยังไม่มีการพิจารณาคือภาค ๒ บางส่วนและภาค ๔ ซึ่งต้องการให้พิจารณาเป็นลำดับสุดท้ายเพราะมีประเด็นที่ต้องอภิปรายแสดงความเห็นกันมากและต้องใช้เวลาในการพิจารณาและอีกช่วงหนึ่งที่อาจไปประชุมต่างจังหวัดอีกครั้งโดยพิจารณาในมาตราหรือประเด็นที่รอการพิจารณาไว้ทั้งหมดเพื่อให้ร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับสมบูรณ์ ซึ่งตามตารางแผนงานกำหนดวันสุดท้ายที่ต้องพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับทุกมาตรากำหนดไว้ในวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๘ โดยจะมีการทบทวนการพิจารณาร่างรายมาตราทั้งฉบับตั้งแต่วันที่ ๖ - ๑๐ เมษายน ๒๕๕๘ ซึ่งในช่วงดังกล่าวควรนำบันทึกเจตนารมณ์มาพิจารณาประกอบด้วยจะเกิดประโยชน์มาก และเสนอรายงานเสนอต่อสภาปฏิรูปในวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๕๘ ซึ่งคาดว่าจะมีการประชุมสภาปฏิรูปเพื่อพิจารณาในวันที่ ๒๐ - ๒๖ เมษายน ๒๕๕๘ ส่วนกรณีที่สภาปฏิรูปแห่งชาติพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายใน ๑๐ วัน รัฐธรรมนูญไม่มีข้อกำหนดไม่ให้คณะกรรมการไม่รับฟังความเห็นของที่ประชุม โดยวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๘ จะเป็นวันเริ่มนับระยะเวลา ๓๐ วันในการยื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติม ดังนั้น ในช่วงระหว่างวันที่ ๑๑ - ๑๙ เมษายน ๒๕๕๘ คณะกรรมการจะไม่มีการประชุม

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

๔.๑ นายเชษฐ โทณะวณิก กรรมการในฐานะประธานอนุกรรมการจัดทำข้อเสนอแนะในการตราหรือแก้ไขกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ เสนอตั้ง นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์ เป็นอนุกรรมการเพิ่มเติม

๔.๒ ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมครั้งต่อไปในวันพฤหัสบดีที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๘ เวลา ๐๙.๐๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุม และกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๐๖ นาฬิกา

นายไพรัช สุทธิเจริญ

นิติกรปฏิบัติการ

นางสาวอัจฉรา สวนสมุท

วิทยากรชำนาญการ

นายสกนธ์ พรหมบุญตา

นิติกรปฏิบัติการ

นายจีรวัสส์ อินทะชิต

นิติกรปฏิบัติการ

นายรัฐภูมิ คำศรี

นิติกรชำนาญการ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมการ ๒

ผู้ตรวจบันทึกการประชุม

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์